
STRATEGIA ROZWOJU GMINY STAROŹREBY NA LATA 2014-2020



**GMINA STAROŹREBY
POWIAT PŁOCKI
WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE**

STAROŹREBY 2014

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY STAROŻREBY	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY STAROŻREBY	4
2. ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	5
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY STAROŻREBY	6
4. GOSPODARKA.....	10
5. USŁUGI PUBLICZNE NA TERENIE GMINY STAROŻREBY	12
5.1. USŁUGI SPOŁECZNE.....	12
5.2. USŁUGI KOMUNALNE	23
6. ANALIZA BUDŻETU GMINY STAROŻREBY	33
6.1. DOCHODY BUDŻETU GMINY STAROŻREBY	33
6.2. WYDATKI BUDŻETU GMINY STAROŻREBY	36
6.3. WYNIK BUDŻETÓW GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012	41
6.4. POLITYKA INWESTYCYJNA GMINY	42
7. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO.....	46
8. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STRATEGICZNEJ	51
III. STRATEGIA ROZWOJU GMINY STAROŻREBY NA LATA 2014-2020	65
1. MISJA GMINY STAROŻREBY	65
2. WARTOŚCI KLUCZOWE	65
3. WIZJA ROZWOJU GMINY STAROŻREBY	66
4. INTERESARIUSZE STRATEGII	67
5. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZA	67
6. CELE STRATEGICZNA I CELE OPERACYJNE	73
7. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII	74
V. SPIS TABEL	76
VI. SPIS WYKRESÓW	77
VII. SPIS RYSUNKÓW	77

I. Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014-2020 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Gminy Starożreby. Implikuje ona przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu wyrażonego w wizji rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonego na obszarze danej jednostki. Strategia stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania działalności Gminy do standardów europejskich. Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

W *Strategii Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014-2020* Gmina otrzymała nową misję oraz wizję rozwoju. Zmieniły się również zapisy na poziomie kierunków działań i celów strategicznych.

Strategia Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014–2020 składa się z dwóch części:

- 1) część 1 – Diagnoza strategiczna Gminy Starożreby,
- 2) część 2 – Strategia Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014-2020.

Pierwsza część ma na celu zobrazowanie potencjału społeczno-ekonomicznego Gminy w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, tj. **podnoszenia jakości życia** obecnych i przyszłych mieszkańców Gminy Starożreby oraz **mieszkalnictwa** uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo - infrastrukturalne Gminy.

Diagnoza strategiczna Gminy Starożreby jest podstawowym punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Druga część strategii została opracowana na podstawie wniosków z diagnozy strategicznej i zawiera konkretny plan działania Gminy Starożreby do 2020 roku, w którym określone zostały następujące elementy: misja, wizja rozwoju, wartości kluczowe, cele strategiczne.

Okres realizacji *Strategii Rozwoju Gminy Starożreby* przyjęto na siedem lat (2014 - 2020), adekwatnie do czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Strategia dla Gminy Starożreby została sformułowana w ścisłej korelacji zarówno z nimi, jak i z pozostałymi aktualnie obowiązującymi dokumentami o charakterze planistycznym szczebla regionalnego, krajowego i międzynarodowego.

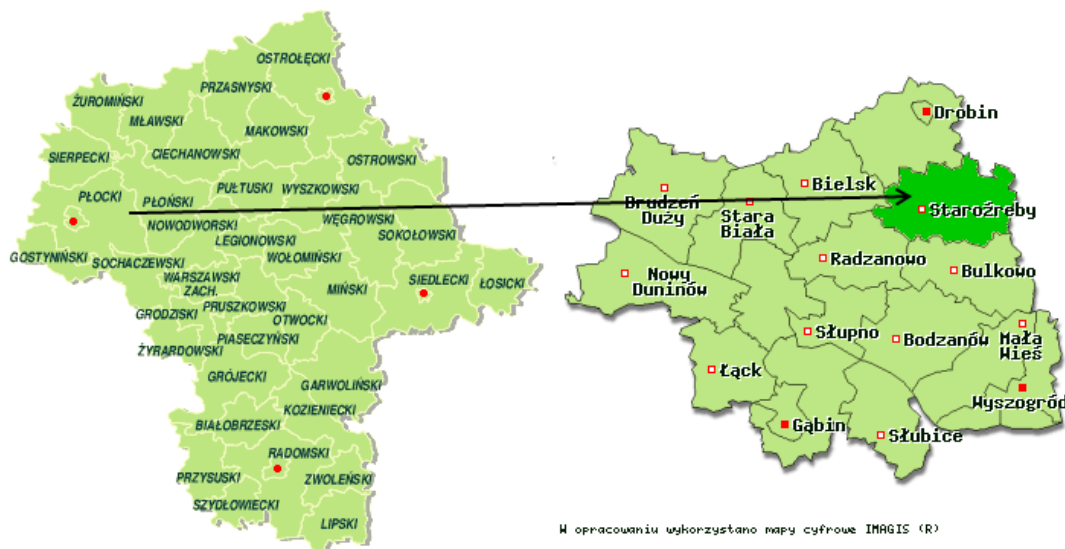
II. Diagnoza strategiczna Gminy Staroźreby

1. Ogólna charakterystyka Gminy Staroźreby

Gmina Staroźreby zlokalizowana jest w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego i północno – wschodniej części powiatu plockiego.

Gmina Staroźreby graniczy z gminami w powiecie plockim: Drobin, Bielsk, Radzanowo i Bulkowo oraz w powiecie płońskim z gminami Baboszewo, Dzierążnia i Raciąż.

Rysunek 1. Gmina Staroźreby na tle kraju, województwa mazowieckiego i powiatu plockiego



W opracowaniu wykorzystano mapy cyfrowe IMAGIS (R)

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Staroźreby zajmuje powierzchnię 137 km², co stanowi 0,39% powierzchni województwa mazowieckiego i 7,66% powierzchni powiatu plockiego. Na wskazanym obszarze znajduje się 57 miejscowości, zorganizowanych w 37 sołectw.

Gmina Staroźreby jest usytuowana w odległości 27 km od Płocka, 42 km od Sierpca i około 90 km od Warszawy – głównej aglomeracji w Polsce. Dzięki temu, Gmina znajduje się w obrębie strefy potencjalnej koncentracji procesów rozwojowych. Korzystne połączenie komunikacyjne Gminy z innymi miejscowościami zapewnione jest dzięki drodze krajowej nr 10 relacji Szczecin - Bydgoszcz - Toruń - Płońsk oraz drodze wojewódzkiej nr 567 relacji Płock - Nowa Góra.

Atrakcyjne położenie i korzystne połączenia komunikacyjne Gminy Staroźreby stanowią niewątpliwie atuty dla mieszkańców dużych ośrodków miejskich szukających dobrego miejsca do wypoczynku bądź zamieszkania.

Sąsiedztwo miasta Płocka, w dalszej odległości Sierpca i Warszawy oraz związane z tym migracje wpływają na stan liczby mieszkańców Gminy oraz rozwój lokalnych i regionalnych firm produkcyjnych, handlowych i usługowych.

2. Zasoby środowiska przyrodniczego

Czynnikami warunkującymi konkurencyjność regionu obok atrakcyjnej lokalizacji są: stan środowiska naturalnego oraz jego atrakcyjność turystyczna. Czynniki te wpływają na jakość życia mieszkańców regionu oraz na napływ podmiotów gospodarczych i kapitału spoza niego.

Gmina Starożreby należy do gmin, które ze względu na swoje położenie oraz uwarunkowania przyrodnicze, posiada duży potencjał do rozwoju mieszkalnictwa na tym terenie.

Obszar Gminy położony jest na terenie krainy Mazowiecko-Podlaskiej w dorzeczu rzek Wkry i Wisły. W dorzeczu rzeki Płonki znajduje się ciąg przyrodniczo-krajobrazowy, na terenie którego buduje swoje gniazda objęty ochroną perkoz dwuczuby.

Do czynników przyrodniczych wpływających na atrakcyjność osiedleńczą Gminy należy zaliczyć:

- według podziału na krainy przyrodniczo - leśne Gmina Starożreby leży w Krainie Mazowiecko-Podlaskiej;
- w krajobrazie Gminy Starożreby dominują tereny równinne i lekko faliste, co pod względem fizyczno – geograficznym powoduje, że Gmina Starożreby położona jest w obrębie Wysoczyzny Płońskiej (makroregion Niziny Środkowomazowieckie, podprowincji Niziny Środkowopolskie i prowincji Niż Środkowoeuropejski);
- korzystne warunki klimatyczne,
- czyste środowisko naturalne,
- małą powierzchnię terenów podmokłych – na terenie Gminy występuje jeden ciek wodny rzeka Płonka;
- pomniki przyrody;
- ciąg przyrodniczo - krajobrazowy w dolinie rzeki Płonki, służący ochronie perkoza;
- występowanie terenów zieleni urządzonej (zespołów dworsko – parkowych), która wpływa na estetykę Gminy.

Analizując powyższe czynniki należy stwierdzić, że Gmina Starożreby posiada korzystne warunki do rozwoju budownictwa mieszkaniowego ze względu na ukształtowanie terenu.

3. Sytuacja demograficzna Gminy Starożreby

Na koniec 2012 roku Gminę Starożreby zamieszkiwało 7 553 mieszkańców. W porównaniu do roku 2008, liczba ludności wzrosła o 113 osób (tj. o 1,52%). Napływ nowych mieszkańców na teren Gminy świadczy zatem o korzystnych warunkach do życia zapewnianych na jej terenie.

Tabela 1. Struktura demograficzna Gminy Starożreby w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	osoba	7440	7405	7581	7577	7553
mężczyźni	osoba	3708	3689	3793	3786	3783
kobiety	osoba	3732	3716	3788	3791	3770
Przyrost naturalny						
ogółem	-	-17	-19	2	27	-29
mężczyźni	-	-7	-14	-6	17	-16
kobiety	-	-10	-5	8	10	-13
Wskaźnik obciążenia demograficznego						
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	69,3	66,7	64,1	63,2	62,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	69,7	70,3	73,4	77,5	80,5
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	28,5	27,6	27,1	27,6	27,7
Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku						
zameldowani ogółem	osoba	86	79	72	61	63
zameldowania z miast	osoba	30	39	27	36	31
zameldowania ze wsi	osoba	55	38	41	24	31
zameldowania z zagranicy	osoba	1	2	4	1	1
wymeldowania ogółem	osoba	90	94	72	92	82
wymeldowania do miast	osoba	55	50	30	60	47
wymeldowania na wieś	osoba	35	44	42	29	34
wymeldowania za granicę	osoba	0	0	0	3	1
saldo migracji						
ogółem	osoba	-4	-15	0	-31	-19

Źródło: Dane GUS

Dostępne dane GUS obejmują okres jedynie do 2012 r. Natomiast z informacji Urzędu Gminy Starożreby wynika, że na terenie Gminy na koniec 2013 r. liczba mieszkańców wynosiła 7 518 osób, w tym 3 785 kobiet oraz 3 733 mężczyzn.

Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy Starożreby przedstawionych w tabeli 2 wynika, że miejscowości Gminy Starożreby zorganizowane są w 37 sołectw, a największa liczba mieszkańców zamieszkuje sołectwo Starożreby.

Tabela 2. Zestawienie liczby mieszkańców na terenie poszczególnych sołectw Gminy Starożreby (stan na 31.12.2013 r.)

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba osób zamieszkujących miejscowość
1	Aleksandrowo	137
2	Begno	60
3	Bromierz	116
4	Bromierzyk	260
5	Brudzyno	111
6	Bylino	178
7	Dąbrusk	108
8	Dłużniewo	121
9	Goszczyno	109
10	Góra	642
11	Karwowo-Podgórne	151
12	Kierz	25
13	Krzywanice	158
14	Mieczyno	93
15	Mikołajewo	343
16	Nowa Wieś	305
17	Nowe Starożreby	49
18	Nowy Bromierz	163
19	Nowy Bromierzyk	112
20	Płonna	171
21	Przeciszewo	77
22	Przeciszewo Kolonia	77
23	Przedbórz	153
24	Przedpełce	225
25	Rogowo	226
26	Rostkowo	225
27	Sarzyn	78
28	Sędek	172
29	Słomkowo	66
30	Starożreby	2197
31	Starożreby Hektary	59
32	Stoplin	46
33	Strzeszewo	25
34	Szulbory	121
35	Worowice Wyroby	92
36	Zdziar Mały	89
37	Zdziar Wielki	178

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Przyrost naturalny na terenie Gminy Starożreby w 2010 oraz w 2011 roku kształtował się korzystnie, przyjmując dodatnie wartości, co oznacza przewagę urodzeń nad liczbą zgonów w danym okresie. Natomiast w roku 2012 wartość przyrostu naturalnego była ujemna, co może wskazywać na niekorzystną sytuację w kształtowaniu się liczby ludności Gminy. Sytuacja demograficzna na terenie Gminy jest związana m.in. z ujemnym saldem migracji, spowodowanym głównie wymeldowywaniem się mieszkańców Gminy poza jej teren m.in. w celach zarobkowych.

Analiza danych historycznych dotyczących liczby ludności na terenie Gminy Staroźreby wskazuje na niebezpieczeństwo odpływu liczby mieszkańców. Aktywna polityka inwestycyjna prowadzona przez władze Gminy w zakresie systematycznej poprawy warunków życia swoich mieszkańców, może korzystnie wpłynąć na decyzję o pozostaniu na terenie Gminy. Na poprawę sytuacji demograficznej mogą wpłynąć także:

- migracje nowych mieszkańców na teren Gminy, zwłaszcza z obszaru sąsiednich miast i innych gmin sąsiednich spowodowane m.in. atrakcyjniejszą ceną działek budowlanych niż na terenie miast, jak również lepszymi warunkami środowiskowymi,
- w perspektywie długookresowej – dodatni przyrost naturalny. Obecnie stosowana polityka rządowa wspiera głównie młode osoby i małżeństwa w podejmowaniu decyzji o usamodzielnieniu się pod względem gospodarczym. Oferuje tym samym pomoc finansową w zakresie zakupu mieszkania lub budowy domu. Takie działania sprzyjają rozwojowi polityki rodzinnej, w której kwestia własnego mieszkania odgrywa najważniejszą rolę.

Efektom wzrostu liczby mieszkańców Gminy będzie przede wszystkim wzrost dynamiki jej rozwoju poprzez:

- rozwój mieszkalnictwa – napływ nowych mieszkańców będzie miał wpływ na wyznaczanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, a także wyposażenie tych terenów w niezbędną infrastrukturę techniczną (w tym wodno-kanalizacyjną i drogową) i społeczną (choćby poprzez zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w punktach przedszkolnych i oddziałach przedszkolnych w szkołach funkcjonujących na terenie Gminy lub zapewnienie odpowiedniego dostępu do kultury i rozrywki),
- rozwój przedsiębiorczości – napływ nowych mieszkańców spowoduje wzrost zapotrzebowania na usługi. Istnieje zatem duże prawdopodobieństwo, że zwiększy się aktywność gospodarcza obecnych mieszkańców Gminy Staroźreby i oni sami będą zakładać własne firmy. Z kolei dobra lokalizacja terenów w pobliżu drogi krajowej oraz wojewódzkiej, a także niedalekim sąsiedztwem ośrodków miejskich może prowadzić do rozwoju przedsiębiorczości m.in. w wyniku przybywania na teren Gminy przedsiębiorstw spoza jej terenu.

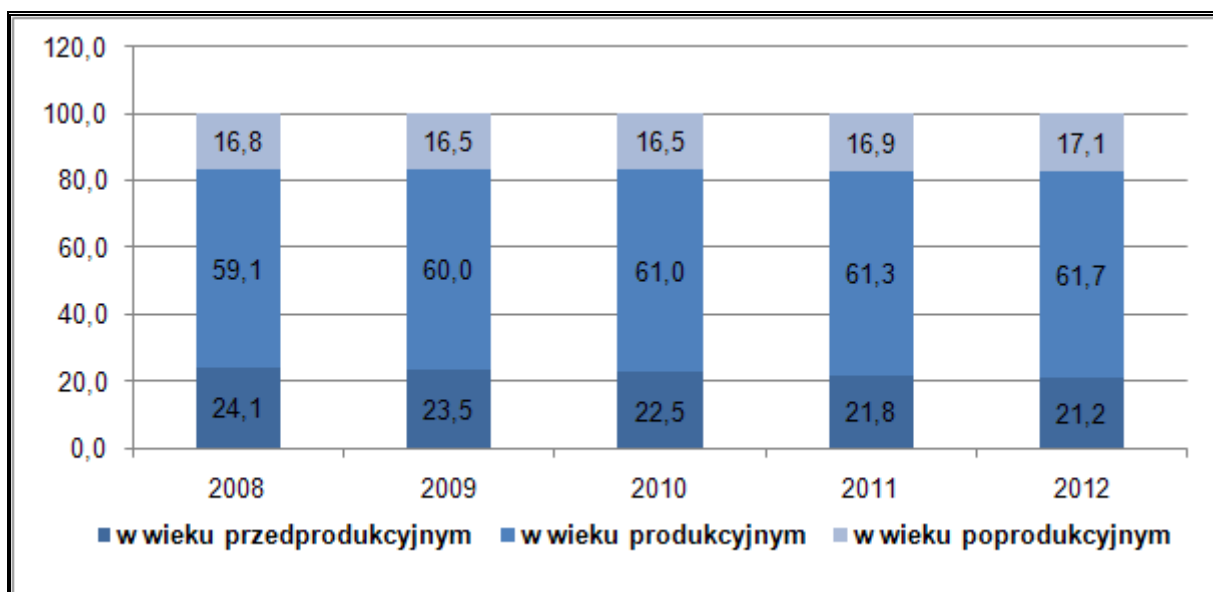
W konsekwencji, wzrost liczby ludności wpłynie bezpośrednio na wzrost dochodów własnych Gminy (m.in. z tytułu podatku od nieruchomości, podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych), a także na efektywniejsze wydatkowanie środków budżetowych.

Wykres 1 przedstawia jak kształtował się **podział ludności według ekonomicznych grup wieku** w latach 2008-2012 na terenie Gminy Staroźreby.

Na terenie Gminy Starożreby ludność w wieku produkcyjnym w 2012 r. stanowiła 61,7% ogólnej liczby ludności, natomiast ludność w wieku przedprodukcyjnym – 21,2% a w wieku poprodukcyjnym – 17,1%. W analizowanym okresie można zauważyć, że:

- liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym maleje, co oznacza że rodzi się coraz mniej dzieci,
- liczba ludności w wieku produkcyjnym wzrasta, co oznacza że coraz więcej mieszkańców Gminy osiąga wiek, w którym podejmuje pracę lub naukę w szkołach wyższych, ale jednocześnie znajdzie to odzwierciedlenie w kolejnych latach we wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym,
- liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zmalała w okresie 2008-2011 co oznacza, że coraz więcej jest osób przechodzących na emerytury.

Wykres 1. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Gminy Starożreby w latach 2008-2012 (w %)



Źródło: Dane GUS

Z danych udostępnionych przez Urząd Gminy Starożreby wynika, że na koniec 2013 r. liczba ludności w poszczególnych grupach kształtowała się bardzo podobnie tzn. osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 22,32% (1 678 osób), w wieku produkcyjnym 61,23% (4 603 osoby), a w wieku poprodukcyjnym 16,46% (1 237 osób).

Analiza ludności Gminy Starożreby w kontekście ekonomicznych grup wieku pozwala zauważyć, że społeczeństwo na terenie Gminy się starzeje, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy. Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- w dalszym stopniu utrzymywać się będzie wysoka liczebność grupy produkcyjnej. Należy więc uwzględniać duże zapotrzebowanie na pracę i dosyć wysoki trwały poziom bezrobocia,
- nie biorąc pod uwagę ewentualnych migracji na teren Gminy, prognozuje się spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także przewiduje się spadek liczby uczniów uczęszczającej do szkół podstawowych i gimnazjów. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do niej uczęszczających,
- obserwowany będzie sukcesywny silny wzrost liczebności osób starszych, co prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków Gminy w zakresie opieki społecznej. Gmina powinna zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych oraz rozwoju działalności z zakresu opieki zdrowotnej i socjalnej ukierunkowanej do tych grup. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji publicznej.

4. Gospodarka

Na terenie Gminy Starożreby usługi skupiają się przede wszystkim w miejscowości Starożreby, która stanowi centrum administracyjne i usługowe Gminy.

Tabela 3. Podmioty gospodarcze w Gminie Starożreby w latach 2008 - 2013

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
podmioty gospodarki narodowej ogółem		jed.gosp.	360	321	340	340	359	362
sektor publiczny	ogółem	jed.gosp.	20	20	20	20	18	18
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	jed.gosp.	17	17	17	17	15	13
sektor prywatny	ogółem	jed.gosp.	340	301	320	320	341	344
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed.gosp.	298	258	274	274	293	291
	spółki handlowe	jed.gosp.	2	2	3	3	4	9
	spółdzielnie	jed.gosp.	1	1	1	1	1	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed.gosp.	14	14	14	14	15	15

Źródło: Dane GUS

Na koniec 2013 roku na terenie Gminy funkcjonowały 362 jednostki gospodarcze, w tym 95,03% w sektorze prywatnym. Największa część podmiotów prywatnych funkcjonowała w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (84,6%) i zajmowała się:

handlem hurtowym i detalicznym (86 podmiotów), budownictwem (48 podmiotów), przetwórstwem przemysłowym (31 podmiotów), a także rolnictwem (20 podmiotów).

Na przestrzeni lat 2008-2013 liczba jednostek gospodarczych na terenie Gminy Staroźreby wzrastała w sektorze prywatnym, powodując tym samym wzrost podmiotów gospodarczych na terenie Gminy o około 0,56%.

Rozwój drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy Staroźreby, pomimo jej rolniczego charakteru, spowodowany jest zapotrzebowaniem na określonego rodzaju usługi m.in. produkcyjne, handlowe itp. Ponadto, położenie Gminy Staroźreby w niewielkim oddaleniu od miasta Płocka odgrywa ważną rolę, stanowiąc czynnik stymulujący powstawanie nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (zwłaszcza w zakresie handlowo-usługowym). Na atrakcyjność inwestycyjną Gminy wpływa również jej położenie komunikacyjne, na które składa się: sąsiedztwo drogi wojewódzkiej oraz drogi krajowej. Przebieg istniejącej drogi krajowej nr 10 w pobliskim położeniu Gminy stanowi o dobrej sieci komunikacyjnej umożliwiającej dogodne połączenia z większymi ośrodkami miejskimi i wpływa na atrakcyjność danego obszaru. Już teraz lokalizacja drogi krajowej nr 10 zachęca podmioty (zwłaszcza produkcyjne) spoza terenu Gminy do lokowania swojej działalności wzdłuż tego szlaku komunikacyjnego.

Pomimo rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy Staroźreby oraz perspektyw i szans do jej dalszego rozwoju, zdecydowana większość mieszkańców Gminy jako kluczowy problem wskazuje niewystarczającą liczbę miejsc pracy na terenie Gminy, głównie w sektorze pozarolniczym. Liczba zarejestrowanych **bezrobotnych** na terenie Gminy Staroźreby na koniec 2012 roku wynosiła 580 osób, z czego około 52,76% stanowiły kobiety. W porównaniu do roku 2008 bezrobocie na terenie Gminy wzrosło, tj. aż o 29,76%.

Tabela 4. Bezrobocie na terenie Gminy Staroźreby w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	447	517	558	527	580
mężczyźni	osoba	178	234	296	238	274
kobiety	osoba	269	283	262	289	306
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	10,2	11,6	12,1	11,3	12,5
mężczyźni	%	7,5	9,6	11,7	9,4	10,8
kobiety	%	13,4	14,1	12,5	13,7	14,5

Źródło: Dane GUS

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie Gminy Staroźreby (stan na koniec 2013 r.)

Nazwa Gminy	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Kobiety	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy
Staroźreby	585	305	542

Źródło: Liczba i struktura bezrobotnych według gmin powiatu plockiego w końcu II półrocza 2013 roku, <http://www.puplock.pl/dane-statystyczne-i-analizy/110-wielkosc-i-struktura-bezrobocia>

Część mieszkańców Gminy znajduje zatrudnienie w pobliskim Płocku bądź w bardziej oddalonej Warszawie. Natomiast pozostała część mieszkańców Gminy Staroźreby trudni się rolnictwem, prowadząc własne gospodarstwa rolne.

Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. patologia, przestępczość czy uzależnienia od alkoholu), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Gminy na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji tych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy.

Chcąc zmniejszać poziom bezrobocia, władze Gminy Staroźreby powinny skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na swoim terenie m.in. poprzez tworzenie odpowiedniego systemu zachęt dla nowych przedsiębiorców lub poprzez wyznaczanie odpowiednich terenów inwestycyjnych.

5. Usługi publiczne na terenie Gminy Staroźreby

5.1. Usługi społeczne

Jednym z czynników warunkujących atrakcyjność osiedleńczą danej jednostki samorządu terytorialnego są usługi społeczne. Podczas wyboru nowego miejsca zamieszkania brane są pod uwagę przede wszystkim: dostęp do oświaty oraz jakość oferty edukacyjnej, oferta kulturalna, baza sportowo-rekreacyjna, dostęp do opieki zdrowotnej, a także bezpieczeństwo publiczne. Od stanu infrastruktury społecznej zależy także jakość życia obecnych mieszkańców Gminy i ich szanse rozwoju.

5.1.1. Oświata i nauka

Na terenie Gminy Staroźreby funkcjonują następujące placówki oświatowe: oddziały przedszkolne oraz niepubliczne przedszkole, szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoła średnia.

PRZEDSZKOLA I PUNKTY PRZEDSZKOLNE

Na terenie Gminy Starożreby funkcjonują obecnie:

- Niepubliczne Przedszkole „Kajtek”;
- 4 oddziały przedszkolne zlokalizowane w miejscowościach Starożreby, Nowa Góra, Preciszewo oraz Smardzewo, funkcjonujące przy szkołach podstawowych.

Oddziały przedszkolne posiadają bardzo ciekawą ofertę edukacyjną. Dzieci uczęszczające do oddziałów przedszkolnych mogą korzystać z bardzo dobrze wyposażonej bazy dydaktycznej umożliwiającej zabawę połączoną z rozwojem.

**Tabela 6. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Starożreby
(stan na 31.12.2013 r.)**

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna/niepubliczna)
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Starożrebach ul. Szkolna 7 09-440 Starożreby	43	2	0	publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Zbigniewa Dłużniewskiego w Nowej Górze ul. Szkolna 6 09 – 440 Starożreby	57	3	0	publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Preciszewie Preciszewo 26 09-440 Starożreby	19	1,11	0	publiczna
Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Smardzewie Smardzewo 4 09-440 Starożreby	20	1,10	0	publiczna
Niepubliczne Przedszkole „Kajtek” w Starożrebach ul. Płocka 69 B 09-440 Starożreby	35	3	2	niepubliczna

Źródło: Urząd Gminy w Starożrebach

Działalność przedszkola i oddziałów przedszkolnych funkcjonujących obecnie na terenie Gminy Starożreby jest prowadzona w sposób spełniający potrzeby obecnie uczęszczających dzieci. Na terenie Gminy oprócz oddziałów przedszkolnych funkcjonuje również jedno przedszkole niepubliczne, do którego na koniec 2013 r. uczęszczało 35 dzieci.

Dzięki tak dobrze rozwiniętej opiece i edukacji przedszkolnej, Gmina zapewnia rodzinom tych dzieci (zwłaszcza młodym matkom) możliwość podjęcia lub kontynuacji pracy po powrocie z urlopu wychowawczego, zwiększając tym samym ich szanse na rynku pracy.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Wszystkie szkoły podstawowe na terenie Gminy posiadają statut szkół publicznych – ich organem prowadzącym jest Gmina Starożreby. W 2013 roku uczęszczało do nich 466 uczniów, z czego największa liczba uczniów kształciła się w szkole podstawowej w Starożrebach (40,78%).

Tabela 7. Wykaz szkół podstawowych na terenie Gminy Starożreby na rok 2013

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Szkoła Podstawowa w Starożrebach ul. Szkolna 7 09-440 Starożreby	190	19,28	5	publiczna
Szkoła Podstawowa im. Zbigniewa Dłużniewskiego w Nowej Górze ul. Szkolna 6 09-440 Starożreby	166	21,11	6,25	publiczna
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Przeciszewie Przeciszewo 26 09-440 Starożreby	68	10,22	3,5	publiczna
Szkoła Podstawowa w Smardzewie Smardzewo 4 09-440 Starożreby	42	9,28	3	publiczna

Źródło: Urząd Gminy w Starożrebach

Wyniki testu 6-klasistów w 2013 roku dla przeciętnego ucznia klasy VI w Gminie Starożreby kształtowały się na poziomie 23,04 punktów i były minimalnie niższe niż średnia dla kraju. Tak dobre wyniki egzaminów potwierdzają wysoki poziom nauczania w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Starożreby.

Tabela 8. Wyniki testów 6-klasistów w Gminie Starożreby w roku szkolnym 2011/2012 i 2012/2013

Wyszczególnienie	2011/2012	2012/2013
Wynik ogólny kraj	22,75 pkt	24,03 pkt
Wynik ogólny Gmina Starożreby	21,52 pkt	23,04 pkt

Źródło: Urząd Gminy w Starożrebach, <http://www.cke.edu.pl/>

GIMNAZJA

Na terenie Gminy zlokalizowane są 2 gimnazja publiczne, tj. Gimnazjum w Starożrebach oraz Gimnazjum w Nowej Górze.

Tabela 9. Wykaz gimnazjów na terenie Gminy Starożreby na rok 2013

Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Gimnazjum w Starożrebach ul. Szkolna 7 09-440 Starożreby	185	24,98	9	publiczna
Gimnazjum im. Zbigniewa Dłużniewskiego w Nowej Górze ul. Szkolna 6 09-440 Starożreby	112	17,58	5,5	publiczna

Źródło: Urząd Gminy w Starożrebach

Uczniowie III klas gimnazjum w latach 2012 i 2013 przystąpili do obowiązkowego testu gimnazjalnego. Jego wyniki w Gminie Starożreby na tle wyników ogólnopolskich przedstawia tabela 10.

Tabela 10. Wyniki testów gimnazjalnych w Gminie Starożreby w latach 2012 i 2013

Część egzaminu	rok	Jednostka	wartość parametru	
			kraj	gmina
część humanistyczna	2012	%	Język polski – 67 Historia i wiedza o społeczeństwie -61	53,90
	2013	%	Język polski – 62 Historia i wiedza o społeczeństwie - 58	53,65
część matematyczno-przyrodnicza	2012	%	Matematyka - 47 Przedmioty przyrodnicze - 50	43,35
	2013	%	Matematyka - 48 Przedmioty przyrodnicze - 59	51,25

Źródło: Urząd Gminy Starożreby, <http://www.cke.edu.pl/>

Należy jednak podkreślić, że od roku szkolnego 2011/2012 egzamin gimnazjalny jest przeprowadzany na nowych zasadach, gdzie m.in. zamiast oceny punktowej wprowadzono ocenę procentową. Tym samym, niemożliwe jest porównanie wyników egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w 2011 roku (na starych zasadach) i w 2012 roku.

Analizując średnie wyniki testów uczniów III klas szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Starożreby należy zauważyć, że w 2012 roku w każdej części egzaminu były one zróżnicowane w porównaniu do średnich wyników dla kraju, a jeżeli były niższe to minimalnie.

Na terenie Gminy Starożreby funkcjonuje również 1 szkoła średnia tj. Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Starożrebach. Krótką charakterystykę szkoły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Szkoły średnie na terenie Gminy Starożreby

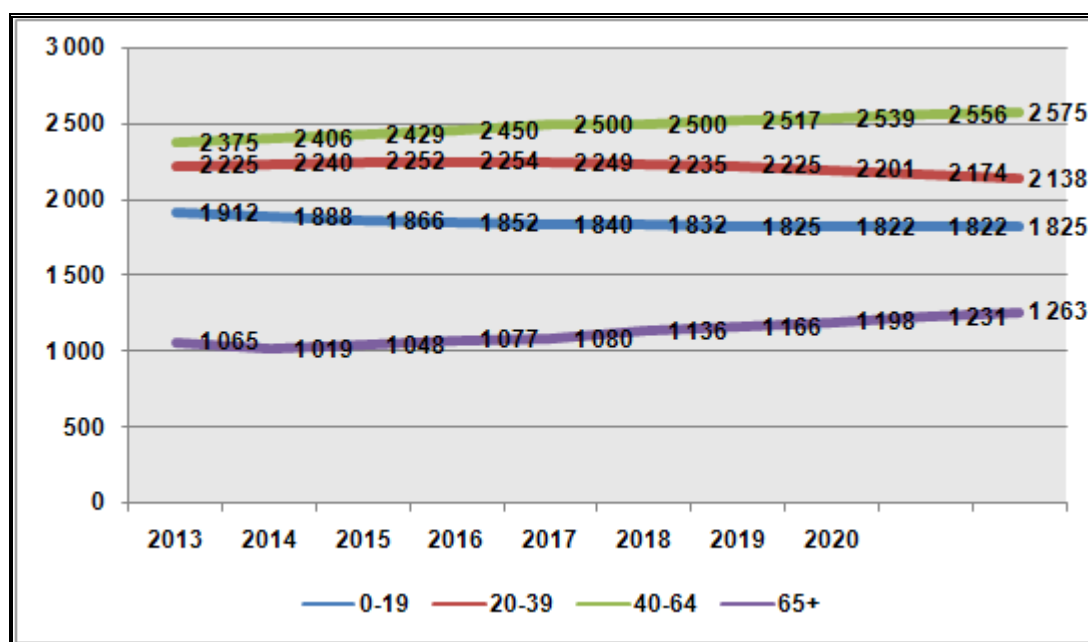
Nazwa placówki (adres)	Liczba dzieci	Pracownicy pedagogiczni (w etatach)	Pracownicy obsługi (w etatach)	Rodzaj placówki (publiczna / niepubliczna)
Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Starożrebach ul. Szkolna 7 09-440 Starożreby	53	5,29	3	publiczna

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Rozmieszczenie szkół na terenie Gminy jest optymalne, co jest korzystne z punktu widzenia dowozu dzieci do szkół. Ponadto, w celu zapewnienia równego dostępu dzieci niepełnosprawnych do infrastruktury edukacyjnej w 2008 r. został zakupiony 37 osobowy autobus przystosowany do przewozu niepełnosprawnych dzieci. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako dobry i ulega permanentnej poprawie. Szkoły na terenie Gminy Starożreby pełnią funkcję integracyjną dla dzieci i młodzieży, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań i przynależność do klubów sportowych. Uczniowie biorą udział w konkursach wiedzy. Wszystkie szkoły posiadają dobre warunki kształcenia, o czym świadczą pracownie komputerowe, odpowiednie zaplecze do zajęć sportowych. Wszystko to zostało osiągnięte dzięki aktywnej polityce inwestycyjnej Gminy skoncentrowanej na zapewnieniu wysokiej jakości bazy edukacyjnej. Biorąc pod uwagę wymagania potencjalnego mieszkańca, co do nowego miejsca zamieszkania (oprócz infrastruktury technicznej) Gmina postanowiła zadbać o wykształcenie najmłodszych mieszkańców Gminy dostosowując swoją bazę oświatową do standardów szkół miejskich. Tym samym, oświata stanowi obecnie jedną z ważnych wizytówek Gminy Starożreby, która będzie wykorzystywana również do zwiększania atrakcyjności osiedleńczej Gminy.

Na podstawie prognozy ludności na lata 2008-2035 sporządzonej przez GUS dla obszarów wiejskich powiatu plockiego stworzono prognozę liczby ludności z podziałem na grupy wiekowe na terenie Gminy Starożreby.

Wykres 2. Prognoza liczby ludności dla Gminy Starożreby [osoba]



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Obserwowana w ciągu ostatnich kilku lat w skali kraju i Europy zmiana modelu rodziny (2+1) potwierdza, że coraz mniejszy jest udział rodzin wielodzietnych. Również migracje rodzin w celach zarobkowych pociągają za sobą spadek liczby dzieci na danym terenie. W związku z tym, Gmina Starożreby zamierza realizować działania zwiększające jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną. Atrakcyjne warunki do zamieszkania będą skutkowały napływem nowych mieszkańców (w tym rodzin z dziećmi), dzięki czemu liczba uczniów w szkołach utrzyma się na poziomie zbliżonym do obecnego a nawet wzrośnie. Tym samym Gmina zapewni odpowiednie dochody z tytułu subwencji oświatowej, a także wyeliminuje ewentualną konieczność racjonalizacji sieci szkół na swoim terenie. Z kolei atrakcyjne warunki inwestycyjne to szansa na nowe miejsca pracy, co zminimalizuje zjawisko migracji części mieszkańców poza teren Gminy Starożreby w celach zarobkowych.

5.1.2. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością pracy wykonywanej przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Wyszczególnienie
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ELJODENT" w Starożrebach
SUD -MED w Starożrebach

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Podstawowe potrzeby większości mieszkańców Gminy Starożreby w zakresie opieki zdrowotnej zaspokajają 2 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Starożrebach oraz Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Górze.

Ponadto, na terenie Gminy Starożreby oprócz Zakładów opieki zdrowotnej funkcjonuje również gabinet rehabilitacyjny. W gabinecie świadczone są zabiegi z zakresu fizykoterapii, kinezyterapii oraz masażu leczniczego.

Natomiast możliwość skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych oraz usług leczenia zamkniętego zapewnia ośrodek powiatowy w Płocku.

Biorąc jednak pod uwagę, że mieszkalnictwo ma stanowić jeden z głównych kierunków rozwoju Gminy Starożreby, to władze Gminy podejmują działania w celu zwiększenia dostępu mieszkańców Gminy do podstawowych usług zdrowotnych zlokalizowanych na terenie Gminy.

5.1.3. Sport i rekreacja

Sport w Gminie Starożreby jest nieodzownym elementem życia wielu jej mieszkańców, dlatego też Gmina wspiera rozwój dyscyplin sportowych zarówno finansowo jak i rzeczowo.

Istotną kwestią z punktu widzenia jakości życia na terenie Gminy jest systematyczne tworzenie i rozbudowa niezbędnej bazy sportowej w Gminie, która już przyczyniła się do poprawy warunków uprawiania sportu, a w niedługim czasie może zaowocować osiąganiem coraz lepszych wyników przez młodzież oraz zwiększeniem zainteresowania uprawianiem sportu w Gminie. Gmina pracuje też nad stworzeniem warunków i możliwości dzieciom do rozwijania zainteresowań sportowych poprzez stworzenie atrakcyjnej oferty, która będzie uwzględniała zainteresowania potencjalnych uczestników.

W swojej działalności sportowej Urząd Gminy współpracuje przede wszystkim ze szkołami oraz młodzieżą i dorosłymi.

Władze Gminy Starożreby aktywnie inwestują w rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, czego przejawem są liczne projekty związane z rozbudową bazy sportowej na terenie Gminy. Dzięki podejmowaniu inicjatyw inwestycyjnych na terenie Gminy mieszkańcy mają dostęp do nowoczesnej i dobrze rozwiniętej infrastruktury sportowej tj.

boiska do piłki nożnej na stadionie w Starożrebach, kompleksu sportowo – rekreacyjnego w miejscowości Nowa Góra (Orlik) oraz hali widowiskowo – sportowej w Starożrebach.

Dzięki istnieniu warunków do uprawiania sportu i rekreacji, tj. boisk sportowych i sal gimnastycznych, zauważalny jest wzrost zainteresowania aktywnym wypoczynkiem wśród mieszkańców Gminy. Na terenie Gminy Starożreby największą popularnością wśród dyscyplin sportowych cieszy się piłka nożna, o czym świadczy amatorska działalność klubów piłkarskich.

Na terenie Gminy funkcjonują następujące kluby sportowe: GKS Nowa Góra, Uczniowski Klub Karate „Tsunami” oraz Ludowy Klub Sportowy „LKS Starożreby”, który prowadzi zajęcia dla młodzieży. Doskonalenie i trening młodzieży umożliwiają między innymi ww. obiekty sportowe istniejące na terenie gminy.

Należy podkreślić, że władze Gminy Starożreby, aby zapewnić wszystkim mieszkańcom stały dostęp do imprez sportowych, organizują je w różnych miejscowościach na terenie Gminy.

5.1.4. Kultura

Na terenie Gminy Starożreby mieszkańcy mają możliwość angażowania się w życie kulturalne gminy poprzez aktywną działalność stowarzyszeń:

- koła gospodyń wiejskich,
- Stowarzyszenie „Pomóż Innym”,
- Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Płockiej,
- Ludowy Klub Sportowy, LKS, Świt Starożreby.

Corocznie na terenie Gminy organizowane są **imprezy kulturalne**:

- Zawody strażackie,
- Dożynki Gminne,
- Festyn Sztuki Lokalnej
- Impreza sylwestrowa.

Na terenie Gminy Starożreby działalność Kulturalna skupia się głównie na Gminnym Ośrodku Kultury (GOK) w Starożrebach, który został utworzony na mocy Uchwały Gminnej Rady Narodowej z dnia 29.12.1989 roku.

GOK wykonuje swoje zadania w zakresie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Ponadto, prowadzi wielokierunkową działalność zgodną z założeniami polityki kulturalnej Państwa, na podstawie własnego, społecznie akceptowanego programu. Jako główny kierunek i cel funkcjonowania GOK w Starożrebach skierowano na *pozyskanie*

i przygotowanie społeczeństwa do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości.

Gminnego Ośrodka Kultury w Starożrebach ukierunkowany jest na:

- rozpoznawanie oraz rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych,
- przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych,
- kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze.

W otoczeniu Gminnego Ośrodka Kultury w Starożrebach funkcjonują również:

- Zespół Śpiewaczy „STAROŻREBIANKI”,
- grupa mažorettek,
- Gminna Orkiestra Dęta.

Gminny Ośrodek Kultury w Starożrebach jest odpowiedzialny w ramach swojej działalności za organizowanie imprez o charakterze kulturalnym, do których w 2013 r. należały m.in.:

- Czerwiec: organizacja Dnia Dziecka (ognisko ,gry, konkursy); Udział Orkiestry Dętej w Powiatowym Przeglądzie Orkiestr Dętych;
- Lipiec: organizacja zajęć dowolnych oraz ogniska;
- Sierpień: organizacja Festynu Sztuki Lokalnej (impreza o charakterze plenerowym);
- Wrzesień: Prezentacja Gminy - Wieńca Dożynkowego na Dożynkach Powiatu Płockiego;
- Październik: organizacja koncertu z okazji Dnia Seniora;
- Listopad: organizacja występu Teatryku dla dzieci
- Grudzień: organizacja Spotkania z Świętym Mikołajem oraz Wigilia dla osób samotnych i niepełnosprawnych, a także Sylwestra 2013 – 2014.

Istotnym aspektem życia na terenie Gminy Starożreby jest dziedzictwo kulturowe. Starożreby jest gminą z tradycjami, szanującą historię i tradycje oraz wykorzystującą te elementy w działalności kulturalnej, gdyż może to stać się czynnikiem przyciągającym potencjalnych turystów, przyczyniając się tym samym do pobudzenia aktywności gospodarczej i społecznej Gminy.

Na obszarze Gminy występuje kilka obiektów o znaczących wartościach kulturowych, do których należą:

- 6 zabytków nieruchomych,
- 36 zabytków ruchomych (13 obiektów w kościele p.w. św. Jakuba w Górze i 23 obiekty w kościele p.w. św. Onufrego w Starożrebach).

Zabytki znajdują się w następujących miejscowościach:

1. Starożeby:

- Kościół Św. Onufrego – pochodzący z II poł. XIX w. wraz z ruchomym wyposażeniem, dzwonnica – koniec XIX w.;
- zajazd wzniesiony w I poł XIX w.;
- zespół pałacowy – pałac XVII-XIX w., brama wjazdowa- II poł. XIX w., park – pocz. XIX w.

2. Góra Nowa:

- zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Jakuba z 1723 r. , dzwonnica z końca XIX w.
- zespół dworski, dwór z końca XIX w., park z I poł. XIX w.

3. Bromierzyk:

- zespół dworski, dwór pochodzący z pocz. XX w.,
- młyn- spichlerz z pocz. XX w., park z pocz. XX w.

4. Bromierz:

- zespół dworski, dwór, park z pocz. XX w.

5. Bylino:

- młyn wodny z pocz. XX w.

Źródło: http://bip.powiat-plock.pl/cms/3686/gmina_starozeby

5.1.5. Pomoc społeczna

Jednostką organizacyjną w zakresie pomocy społecznej dla mieszkańców Gminy Starożeby jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**, który realizuje zadania własne Gminy w zakresie: udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i celowych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do zadań GOPS należy również:

- ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych,
- przejmowanie środków Państwowego Funduszu Kombatantów i przyznawanie kombatantom i członkom ich rodzin doraźnej pomocy materialnej i okresowej pomocy materialnej,
- występowanie do sądu o wyrażenie zgody na umieszczenie osoby w domu pomocy.

Ośrodek realizuje swoje działania przy współpracy z istniejącymi instytucjami, organizacjami społecznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, zakładami pracy, z zagranicą, osobami fizycznymi i innymi osobami prawnymi.

Tabela 12. Pomoc społeczna w Gminie Starożeby

Pomoc społeczna - świadczenia	Stan na dzień 31.12.2011r.	Stan na dzień 31.12.2012r.	Stan na dzień 31.12.2013r.
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	828	926	560
Z powodu ubóstwa	492	412	276
Z powodu bezrobocia	305	318	217
Z powodu niepełnosprawności	84	35	88
Z powodu długotrwałej choroby	83	16	102
Z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	32	13	36
Kwota świadczeń w tys. zł [zadania własne gminy]	465 499,00	490 152,00	491 765,00

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

GOPS w Starożrebach prowadzi bardzo aktywną działalność na rzecz pomocy mieszkańcom Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Ze świadczeń GOPS w 2013 roku korzystało 560 osób.

Łączna liczba korzystających z pomocy Ośrodka zmalała w porównaniu z rokiem 2011, jednakże łączna kwota świadczeń w 2013 roku wzrosła w porównaniu do roku 2011. Należy podkreślić, że oczekiwane w wyniku realizacji odpowiedniej strategii podniesienie jakości życia mieszkańców oraz drobnej przedsiębiorczości na terenie Gminy przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy, a tym samym do zmniejszania bezrobocia na terenie Gminy i spadku liczby osób bezrobotnych korzystających obecnie z pomocy GOPS. Tym samym, Gmina będzie mogła część zaoszczędzonych środków finansowych przeznaczyć na inne cele związane z pomocą społeczną, lub wykorzystać zupełnie na inne cele (np. inwestycyjne).

5.1.6. Bezpieczeństwo publiczne

Na atrakcyjne warunki do zamieszkania wpływa również bezpieczeństwo publiczne. Zadania związane z utrzymaniem porządku publicznego oraz z zapewnieniem bezpieczeństwa realizowane są przez podmioty odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa, w tym:

- Komenda Miejska Policji w Płocku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w: Starożrebach, Nowej Górze, Rogowie, Płonnie, Bromierzu, Dłużniewie, Smardzewie, Sędku, Przedborzu oraz Zdziarze Wielkim.

Tabela 13. Liczba wypadków i przestępstw na terenie Gminy Starożreby w latach 2011 - 2013

Wyszczególnienie	2011	2012	2013
Liczba wypadków	17	9	10
W tym ze skutkiem śmiertelnym	4	3	0
Liczba przestępstw	113	108	145

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Na przestrzeni lat 2011-2013 zmniejszyła się liczba wypadków w Gminie Starożreby. Ponadto, mimo podejmowania przez służby porządkowe zintensyfikowanych działań liczba przestępstw na terenie Gminy Starożreby wzrosła w porównaniu z rokiem 2011 o 28,32%.

5.2. Usługi komunalne

5.2.1. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

WODOCIĄG

Poziom zwodociągowania Gminy Starożreby jest dość wysoki – w roku 2012 ponad 81% ludności korzystało z sieci wodociągowej. Z danych GUS wynika, że na koniec 2012 roku na obszarze Gminy Starożreby funkcjonowała instalacja wodociągowa o łącznej długości 192 km prowadząca do 1 655 budynków mieszkalnych. Ilość dostarczonej wody wynosiła łącznie 359,3 dam³.

Tabela 14. Sieć wodociągowa w Gminie Starożreby w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Wodociągi						
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	190,8	192,0	192,0	192,0	192,0
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	189,6	190,8	190,8	190,8	190,8
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt	1590	1614	1628	1642	1655
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	340,2	321,5	329,1	361,5	359,3
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6014	6001	6153	6159	6148
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	80,8	81,0	81,2	81,3	81,4

Źródło: Dane GUS

Tabela 15. Sieć wodociągowa na terenie Gminy Starożreby na dzień 31.12.2013 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013r.
długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	190,87
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1656 (ogółem 1722)
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	343
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	7108

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Z danych Urzędu Gminy Starożreby na koniec 2013 r. długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji Gminy wynosiła 190,87 km, a korzystało z niej już 7 108 osób (wzrost o 15,62% ogółu mieszkańców). Taka sytuacja świadczy o intensywnej rozbudowie sieci wodociągowej w celu podniesienia jakości życia mieszkańców na terenie Gminy Starożreby.

KANALIZACJA

Na koniec 2012 roku długość czynnej kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Starożreby wynosiła 30,9 km, której korzystało 22,5% ogółu mieszkańców Gminy Starożreby.

Tabela 16. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków w Gminie Starożreby w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	14,6	14,9	15,0	15,0	30,9
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	14,6	14,9	15,0	15,0	30,9
ścieki odprowadzone	dam ³	80,0	71,0	95	103	81
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	1579	1604	1655	1672	1698
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	21,2	21,7	21,8	22,1	22,5

Źródło: Dane GUS

Tabela 17. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków na terenie Gminy Starożreby - stan na 31.12.2013 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Stan na dzień 31.12.2013r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej będącej w zarządzie bądź administracji gminy	km	30,97
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	478 (ogółem 510)
ścieki odprowadzone z budynków zamieszkałych	dam ³	83
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 260
Oczyszczalnie ścieków		
Lokalizacja oczyszczalni ścieków	Przepustowość oczyszczalni ścieków	
Oczyszczalnia ścieków w Starożrebach, ul. Płocka 34A	Maksymalna projektowa przepustowość wynosi 300m ³ /d – trwa rozbudowa oczyszczalni w wyniku czego przepustowość wyniesie 600m ³ /d	

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Z danych Urzędu Gminy Starożreby zaprezentowanych w tabeli 16 wynika, że na koniec 2013 r. długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy wynosiła 30,97 km, a korzystało z niej 2 260 osób, co oznacza wzrost liczby korzystających z sieci o 33,10% ogółu mieszkańców.

Sieć kanalizacji sanitarnej odprowadza ścieki do gminnej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Płockiej 34 A w Starożrebach. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna. Projektowana przepustowość oczyszczalni wynosi 300 m³/dobę, a w chwili obecnej trwają prace nad rozbudową. W wyniku prowadzonej rozbudowy przepustowość oczyszczalni zwiększy się do 600 m³/dobę.

Na terenie Gminy Starożreby nie funkcjonują prywatne oczyszczalnie ścieków. Istotnym elementem w uporządkowaniu systemu kanalizacji na terenie Gminy jest funkcjonowanie przydomowych oczyszczalni ścieków.

Niewysoki poziom skanalizowania Gminy Starożreby wynika głównie z typowo rolniczego charakteru Gminy, a więc dominującej rozproszonej zabudowie. Układ przestrzenny Gminy i stan zabudowy uniemożliwia rozbudowę sieci kanalizacyjnej na obszarze całej Gminy, gdyż nie wszędzie jest to uzasadnione ekonomicznie. Mimo to, władze Gminy nieustannie podejmują działania dotyczące rozbudowywania sieci kanalizacyjnej, jeżeli jest to możliwe zarówno pod względem prawnym jak i ekonomicznym.

W związku z tym, że sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących jakość życia mieszkańców oraz rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, Gmina Starożreby systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Należy podkreślić, że podłączenie do sieci wodociągowej jest zapewnione każdemu nowemu gospodarstwu domowemu. Natomiast rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o dużej koncentracji zabudowy, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. W przypadku terenów, gdzie podłączenie do sieci kanalizacyjnej jest nieopłacalne, władze Gminy Starożreby od 5 lat realizują program dotyczący budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Władze Gminy powinny dążyć do zwiększania koncentracji zabudowy na tych obszarach, gdzie zabudowa mieszkaniowa już funkcjonuje, ponieważ wpłynie to na zwiększenie efektywności wydatkowania środków publicznych poprzez optymalizację kosztów rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej.

5.2.2. Zaopatrzenie w energię

O stopniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy świadczy również sposób zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepłą i gaz. I tak:

- **zaopatrzenie w energię elektryczną** - sieć energetyczna zaspokaja teraźniejsze zapotrzebowanie mieszkańców, jest przygotowana na zwiększony pobór i pozostawia możliwość rozbudowy o kolejne pola linowe. Z kolei system zasilania Gminy liniami wysokiego i średniego napięcia (110 kV i 15 kV) w pełni zaspokaja teraźniejsze i przyszłościowe potrzeby energetyczne nawet przy założeniu znacznego tempa rozwoju społeczno – gospodarczego. W związku z tym, Gmina Starożreby jest w stanie zapewnić zaopatrzenie w energię elektryczną dla nowych gospodarstw domowych oraz podmiotów gospodarczych.

Na terenie Gminy zauważalne jest również stopniowe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Na terenie Gminy Starożreby wykorzystywane są m.in. kolektory słoneczne, które zlokalizowane są na dachu budynkach Szkół Podstawowych w Starożrebach i Nowej Górze, a także na dachu budynku Zgromadzenia Sióstr Pasjonistek w Starożrebach. Oprócz kolektorów słonecznych na terenie Gminy występuje

zainteresowanie wykorzystaniem ogniw fotowoltaicznych. Do tej pory zostały wydane decyzje środowiskowe w zakresie 2 inwestycji, w wyniku realizacji których zostaną zamontowane 12 333 ogniwa fotowoltaiczne (4 000 szt. – 1 inwestycja oraz 8 333 szt. - 2 inwestycja). Aktualnie toczy się również postępowanie administracyjne o wydanie decyzji środowiskowej dla inwestycji obejmującej budowę do 8 000 szt. ogniw fotowoltaicznych. Przedmiotem 11 postępowań jest uzyskiwanie decyzji o warunkach zabudowy dla projektu obejmującego budowę ogniw o pow. poniżej 1 ha.

Gmina przewiduje, iż produkcja energii w oparciu o odnawialne źródła energii naturalnej (słońce, wiatr, woda) będzie rozwijała się zgodnie z potencjałem danego obszaru Gminy. Gmina przewiduje, że możliwe jest, z wyłączeniem stref ochrony konserwatorskiej, uruchomienie instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych na własne potrzeby jako przydomowe elektrownie wiatrowe lub kolektory słoneczne. Obecnie na terenie Gminy Starożreby energia odnawialna nie jest pozyskiwana z wiatru, jednakże została wydana decyzja środowiskowa oraz toczy się postępowanie o wydanie decyzji o warunkach zabudowy na budowę 21 turbin wiatrowych o mocy nominalnej 1,8 MW każda. Ponadto, została wszczęta kolejna procedura wydania decyzji środowiskowej na budowę 2 turbin wiatrowych o mocy nominalnej 1,3 MW.

Oprócz energii wiatru oraz słońca na terenie Gminy Starożreby pozyskuje się także energię z biomasy. Z danych Urzędu Gminy wynika, że w 2 prywatnych gospodarstwach zainstalowane są piece na biomase – słomę. Powstała energia wykorzystywana jest na potrzeby właścicieli do ogrzewania m.in. suszarni, hali magazynowej oraz szklarni.

- **zaopatrzenie w gaz** – na terenie Gminy Starożreby w 2012 r. istniało 46 001 m sieci gazu przewodowego, z której korzystało 436 osób (dane GUS), co stanowiło 5,8% ogółu ludności Gminy. W chwili obecnej gazyfikacja Gminy Starożreby z punktu widzenia obecnego dostawcy gazu jest nieopłacalna ekonomicznie ze względu na zbyt rozproszoną zabudowę oraz występowanie niewielkiego zapotrzebowania na gaz ziemny, co czyni tego typu inwestycję nieopłacalną z ekonomicznego punktu widzenia. Mieszkańcy Gminy korzystają również z gazu przechowywanego w butlach lub zbiornikach przydomowych. Należy jednak podkreślić, że potencjalny wzrost liczby mieszkańców Gminy Starożreby w dłuższej perspektywie czasu może przyczynić się do budowy sieci gazowej na terenie Gminy, co z pewnością zwiększy jej atrakcyjność osiedleńczą;
- **zaopatrzenie w energię ciepłą** - na terenie Gminy Starożreby nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Zarówno budynki jednorodzinne, jak zakłady usługowe i urzędy ogrzewane

będą z indywidualnych kotłowni zasilanych gazem płynnym, olejem lub paliwami stałymi. W przypadku kiedy nastąpiłaby rozbudowa sieci gazowej w wyniku wzrostu liczby mieszkańców Gminy oraz wzrostu podmiotów gospodarczych (a tym samym wzrostu liczby osób i podmiotów zainteresowanych podłączeniem się do sieci gazowej), możliwe byłoby wykorzystanie gazu ziemnego nie tylko na cele bytowe, ale również do celów grzewczych. Gaz przewodowy jest bowiem jednym z najbardziej ekologicznych i komfortowych w użyciu nośników energii.

Analizując zaopatrzenie Gminy w energię należy stwierdzić, że największą niedogodnością w tym zakresie dla obecnych jak i potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców, jest brak rozbudowanej sieci kanalizacyjnej na obszarze wszystkich miejscowości Gminy oraz niski poziom zgazyfikowania Gminy, zaledwie 5,8% ogółu ludności. Główną przyczyną takiego stanu jest zbyt niski popyt na gaz, co czyni inwestycję nieopłacalną ekonomicznie z punktu widzenia przedsiębiorstwa gazowniczego. Brak dostępu do gazu sieciowego uniemożliwia z kolei wykorzystanie tego surowca jako ekologicznego źródła ogrzewania budynków mieszkalnych i gospodarczych. W związku z tym, aby uprawdopodobnić ewentualną gazyfikację, Gmina powinna podjąć działania zmierzające do wzrostu liczby jej mieszkańców oraz zachęcić zewnętrznych przedsiębiorców do inwestowania na tym terenie.

5.2.3. Infrastruktura komunikacyjna

Infrastrukturę drogową na terenie Gminy Starożreby stanowią drogi:

- droga krajowa na 10 relacji Szczecin - Bydgoszcz –Toruń - Płońsk,
- droga wojewódzka 567 relacji Płock – Nowa Góra,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne,
- drogi wewnętrzne.

Drogi gminne posiadają zwykle nawierzchnię żwirową i ich stan jest dobry, jednak część z nich wymaga remontu. Drogi wymagające przebudowy i modernizacji to:

- droga gminna relacji Smardzewo – Aleksandrów,
- droga gminna w m. Bromierz Nowy relacji Bromierz – Bromierzyk,
- droga gminna relacji Zdziar Wielki – Zdziar Łopatki –Krawieczyn-Żochowo,
- ul. Szkolna i Południowa w m. Nowa Góra,
- ul. Targowa w m. Starożreby,
- ul. Na Osiedlu w m. Nowa Góra,
- ul. Partyzantów i ul. Tęczowa w m. Starożreby
- ul. Sportowa do ul. Kościelnej w m. Starożreby,

- ul. Słoneczna i ul. 11 Listopada w m. Starożreby.

W chwili obecnej, największe znaczenie dla ruchu komunikacyjnego mieszkańców Gminy oraz dla rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy Starożreby, odgrywa droga wojewódzka 567 oraz droga krajowa nr 10, która zapewnia doskonałe połączenie z okolicznymi ośrodkami miejskimi i wiejskimi.

Budowa nowych dróg, obok bieżącej konserwacji i remontów istniejących szlaków komunikacyjnych, będzie wpływała pozytywnie na rozwój Gminy.

Tabela 18. Drogi na terenie Gminy Starożreby (stan na dzień 31.12.2013 r.)

Drogi krajowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Droga Krajowa nr 10 relacji Szczecin-Bydgoszcz –Toruń Płońsk	8,610 km	Bez uwag
Drogi wojewódzkie		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Droga Wojewódzka nr 567 relacji Płock – Nowa Góra	12,538 km	Na odcinku miejscowości Starożreby wymaga remontu i wybudowania na odcinku m. Starożreby- Worowice i Marychnów- Góra ciągów pieszo rowerowych
Drogi powiatowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Stan techniczny drogi
Goślice –Smolino –Sędek –Kłaki – Drobin 2911W	5,007km	Miejscami wymaga remontu, ubytki w nawierzchni
Kłaki –Starożreby 2914W	4,763 km	Droga żwirowa w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Przedbórz – Worowice Wyroby do dr 567 2916W	2,388km	Miejscami droga wymaga remontu ubytki w nawierzchni
Rogotwórk – Bromierz 2917W	2,535 km	Droga żwirowa (w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej)
Sędek – Starożreby 2919W	3,333 km	Zostało zawarte przez Powiat porozumienie z Gminą w sprawie „Inwestycji i remontów na drogach powiatowych w latach 2013-2014” jest to jedno z zadań wskazanych do remontu zakres prac wybudowanie chodnika na odcinku ok.1 km
Opatówiec – Zagroba 2920W	3,608 km	Miejscami wymaga remontu, ubytki w nawierzchni
Od dr 567 – Worowice Wyroby – Żdziar Wielki – Rogowo Fałęcin 2923W	9,389 km	Dotyczy odcinka gdzie nawierzchnia jest asfaltowa Zostało zawarte przez Powiat porozumienie z Gminą w sprawie „Inwestycji i remontów na drogach powiatowych w latach 2013-2014” jest to jedno z zadań wskazanych do remontu, zakres prac ok. 2 km Na odcinku gdzie

		droga jest żwirowa (w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej)	
Bulkowo – Góra 2924W	6,597km	Bez uwag	
Piączyn – Włóki 2925W	1,29 km	Droga żwirowa w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej)	
Ostrzykowo – Nowa Wieś 2926W	6,332 km	Droga żwirowa w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej)	
Starożreby – Łubki 2927W	3,842 km	Zostało zawarte przez Powiat porozumienie z Gminą w sprawie „Inwestycji i remontów na drogach powiatowych w latach 2013-2014” jest to jedno z zadań wskazanych do remontu, zakres prac remont ok. 1 km odcinka drogi	
Męczenino – Woźniki -Czerniewo- Starożreby 2928W	4,62 km	Na odcinku gdzie nawierzchnia asfaltowa bez uwag, na odcinku gdzie nawierzchnia żwirowa w przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej	
Góra – Dobrsk –Gralewo 6912W	2,461 km	Droga do remontu duże ubytki w nawierzchni	
Drogi gminne			
Nazwa drogi lub relacja drogi	Długość drogi w granicach Gminy (km)	Nawierzchnia	Stan techniczny drogi
Dąbrusk –gr. gminy 291401W	1,219 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
gr. gminy Smardzewo- gr. gminy (Ciółkowo) 291402W	2,233 km	Żwirowa	Na etapie przygotowywania dokumentacji projektowej na odcinku do drogi powiatowej
(Zagroba) - gr. gminy Mrówczewo – Starożreby 291403W	3,831km	Częściowo asfalt/żwir	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Dąbrusk – Starożreby 291404W	3,508 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
(Chudzynek)- gr.gminy – Przeciszewo Kolonia 291405W	0,604 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Przeciszewo – Bromierz 291406W	2,723 km	Asfaltowa	Bez uwag
(Cieszewo)- gr. gminy Przeciszewo 291407W	1,434 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Bromierz – Bromierz 291408W	2,437 km	Żwirowa	Na etapie przygotowywania

			dokumentacji projektowej
Bromierz – Nowy Bromierz 291409W	3,393 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Starożreby– Worowice Wroby – Bromierz 291410W	2,917 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Przedbórz – Dłużniewo 291411W	1,749 km	Żwirowa	Wykonano dokumentację projektową i uzyskano brak sprzeciwu do wykonywania robót na przedmiotowy odcinek został złożony wniosek o dofinansowanie do Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych
Przedbórz – Marychnów 291412W	2,406 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Dłużniewo Duże 291413W	2,125 km	Żwirowa	Wykonano dokumentację projektową i uzyskano brak sprzeciwu do wykonywania robót na przedmiotowy odcinek został złożony wniosek o dofinansowanie do Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych
(Dobrska Kolonia) – gr. gminy Brudzyno – Malanowo – gr.gminy 291414W	3,174 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Brudzyno – Malanowo 291415W	3,601 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Rostkowo - Kuliski – gr. gminy (Bożewo) 291416W	2,260 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Opatówiec – Słomkowo – gr. gminy (Aleksowo) 291417W	4,965 km	Częściowo asfalt/żwirowa	Na części asfaltowej bez uwag, na części żwirowej W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Przedpelce – Kielbasy 291418W	2,256 km	Częściowo asfalt/żwirowa	Na części asfaltowej bez uwag, na części żwirowej W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Starożreby – Zdziar Mały – Zdziar Wielki 291419W	3,623 km	Droga żwirowa	Złożony wniosek dotację na żwirowanie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego

Zdziar Wielki – Zdziar Mały 291420W	2,673 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Zdziar Las - Rogówko – Rogowo Szlacheckie 291421W	6,307 km	Żwirowa	W m. Rogowo droga na etapie przygotowywania dokumentacji projektowej na pozostałym odcinku na etapie przygotowywania podkładów geodezyjnych pod projekt drogi
Zdziar Wielki – Góra 291422W	3,283 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Zdziar Łopatki – Kolonia Żochówek 291423W	2,889 km	Żwirowa	Na etapie przygotowywania dokumentacji projektowej
Kolonia Żochowo – Żochówek 291424W	1,701 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Góra – Karwowo – Żochówek – Płonna- gr. powiatu 291425W	4,773 km	Asfaltowa	Bez uwag
Karwowo – Krzywanice – Płonna 291426W	2,296 km	Asfaltowa	Miejscami wymaga remontu, ubytki w nawierzchni
Rogowo – Piączyn 291427W	1.304 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Goszczyno – Rostkowo – Krzywanice (bez numeru)	5,131km	Asfaltowa	Odcinek Krzywanice Rostkowo miejscami ubytki w nawierzchni, pozostały odcinek tj. Goszczyno –Rostkowo bez uwag
Starożreby – Bromierz (bez numeru)	2,650 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej
Część drogi Blichowo – Sochocin – Przedpełce (bez numeru)	0,379 km	Żwirowa	W przyszłości możliwość zaplanowania nawierzchni asfaltowej

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Łączna długość chodników istniejących na terenie Gminy Starożreby wynosi około 16,505 km, które znajdują się w sołectwach: Bylino, Dłużniewo, Goszczyno, Góra, Karwowo, Krzywanice, Nowa Wieś, Nowy Bromierzyk, Przedbórz, Rogowo, Starożreby, Worowice Wyroby. W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego mieszkańcom Gminy, planuje się dalszą rozbudowę chodników i budowę ścieżek rowerowych na terenie Gminy.

Na terenie Gminy Starożreby jednym z elementów zapewniających bezpieczeństwo mieszkańców Gminy jest istniejące oświetlenie uliczne. Obecnie na terenie Gminy istnieje 596 szt. opraw oraz 48,5 km sieci. Istniejąca infrastruktura oświetlenia znajduje się w dobrym stanie technicznym. Gmina Starożreby to Gmina wiejska o rozproszonej zabudowie w poszczególnych miejscowościach, w związku z czym występuje na jej terenie problem w zakresie słupów energetycznych zlokalizowanych na polach, daleko od głównych dróg. Sytuacja taka w znacznym stopniu utrudnia budowę punktów świetlnych, ze względu na duże koszty oraz skomplikowane procedury. Mimo to, w celu podnoszenia jakości życia mieszkańców m.in. poprzez budowę oświetlenia ulicznego władze Gminy będą poszukiwały właściwego rozwiązania tej sytuacji np. za pomocą zastosowania oświetlenia hybrydowego.

Infrastruktura komunikacyjna to również **transport publiczny**. Obecnie, Gmina Starożreby zapewnia obsługę autobusową umożliwiającą połączenie z pobliskimi miastami i miejscowościami głównie dzięki liniom PKS oraz przedsiębiorców prywatnych. Linie są prowadzone wzdłuż drogi wojewódzkiej i większości dróg powiatowych. Oferta autobusowa jest dostosowana do istniejącego zapotrzebowania. Układ linii i przystanków zapewnia dobrą dostępność dla większości obszarów gminy, jednak część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową.

5.2.4. Mieszkalnictwo

Obszar Gminy Starożreby ma charakter podmiejski i dominuje tam zabudowa jednorodzinna. Wzdłuż dróg gminnych i powiatowych zabudowa ma charakter zabudowy zwartej – ulicówki lub luźnej – rzędówki. We wsiach bardziej odległych dominuje zabudowa zagrodowa złożona z budynków mieszkalnych, budynków inwentarskich (np. obór, chlewni, stajni), składowych (stodół), szklarni i budynków gospodarczych (garaży, składów itp.).

Zgodnie z danymi GUS, w 2010 roku na terenie Gminy Starożreby istniało 2 268 mieszkań, na które składało się 8 998 izb o łącznej powierzchni 182 353 m². Gmina posiadała w 2007 roku 50 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni użytkowej 1 450 m², z czego 6 stanowiły mieszkania socjalne o łącznej powierzchni 172 m².

Na terenie Gminy Starożreby dominuje zabudowa jednorodzinna, której rozwój związany jest bezpośrednio z napływem nowych mieszkańców oraz atrakcyjną ceną działek budowlanych w stosunku do cen na terenie ośrodków miejskich. Obecnie na terenie Gminy wzdłuż głównych szlaków drogowych znajdują się tereny posiadające bezpośredni dostęp do infrastruktury technicznej (dróg, sieci energetycznej, wodociągów i w niektórych przypadkach kanalizacji), które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową oraz gospodarczą (również ze względu na duże natężenie ruchu na tej drodze). Koncentracja zabudowy mieszkaniowej na tych terenach będzie efektywna finansowo zarówno dla Gminy

jak i potencjalnych mieszkańców. Należy zatem zakładać, że prognozowany wzrost liczby mieszkańców Gminy będzie skutkował wzrostem zapotrzebowania na te działki.

6. Analiza budżetu Gminy Starożreby

6.1. Dochody budżetu Gminy Starożreby

Dane dotyczące zmiany struktury poszczególnych dochodów budżetu Gminy Starożreby w latach 2008 – 2012 przedstawiono w tabeli 18.

Tabela 19. Struktura dochodów majątkowych i bieżących Gminy Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	18 830 492,91	20 721 027,13	21 399 772,16	24 318 779,52	30 299 612,13
majątkowe	715 954,80	1 886 500,19	1 283 618,00	3 276 649,61	6 818 302,63
bieżące	18 114 538,11	18 834 526,94	20 116 154,16	21 042 129,91	23 481 309,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Struktura dochodów Gminy Starożreby na przestrzeni analizowanych lat wykazuje się dużą zmiennością. Od 2008 r. nastąpił wzrost dochodów Gminy Starożreby o 60,91%. Udział **dochodów bieżących** w 2008 r. wyniósł 96,20%, w 2009 – 90,90%, w 2010 r. – 94%, w 2011 – 86,53%, a w roku 2012 – 77,50%. Dochody bieżące są źródłem finansowania zadań własnych danej jednostki samorządu terytorialnego i to na ich wysokość Gmina ma możliwość oddziaływania. Im większy udział mają one w budżecie, tym łatwiejszy i bardziej przewidywalny jest proces prognozowania budżetu. Wzrostowi dochodów bieżących sprzyja wzrost lokalnej bazy ekonomicznej możliwy do osiągnięcia m.in. w wyniku realizacji inwestycji służących lokowaniu nowej oraz dalszemu rozwojowi istniejącej działalności gospodarczej oraz rozwojowi mieszkalnictwa. Procesy te z kolei w dłuższym okresie czasu zwiększają bazę podatkową.

W strukturze dochodów Gminy Starożreby zauważalne jest także występowanie co roku niewielkiej w stosunku do dochodów bieżących lecz systematycznie zwiększającej się kwoty **dochodów majątkowych**, do których zalicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizując strukturę dochodów Gminy Starożreby z podziałem na ich rodzaj widzimy, że największy udział w analizowanym okresie stanowiła subwencja ogólna.

Tabela 20. Dochody Gminy Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Dochody	2008	2009	2010	2011	2012
dochody własne	4 874 402,49	5 500 569,00	4 660 772,51	5 533 013,65	6 755 779,40
subwencja ogólna	9 126 437,00	10 410 779,00	10 526 773,00	10 848 512,00	12 083 887,00
dotacja ogółem	4 829 653,42	4 809 679,13	6 212 226,65	7 937 253,87	11 459 945,73
DOCHODY OGÓŁEM	18 830 492,91	20 721 027,13	21 399 772,16	24 318 779,52	30 299 612,13

Źródło: Dane GUS

Dochody własne

Wysokość dochodów własnych Gminy Starożreby ulegała wahaniom, jednakże w latach 2008 - 2012 odnotowano ponad 38,60% wzrost dochodów własnych. Największy procentowy spadek dochodów własnych odnotowano z tytułu dochodów z majątku. Z kolei w analizowanym okresie największy procentowy wzrost dochodów własnych odnotowano z tytułu podatku rolnego.

Tabela 21. Poszczególne kategorie dochodów własnych Gminy Starożreby [zł]

Rodzaj podatku	2008	2009	2010	2011	2012
WPŁYWY Z OPŁAT I PODATKÓW	2 605 106,50	2 801 523,52	2 677 562,62	3 549 740,31	3 183 976,28
podatek rolny	648 859,30	597 234,40	591 991,60	669 364,92	766 744,00
podatek leśny	23 379,50	23 757,40	20 972,10	24 765,00	28 914,00
podatek od nieruchomości	1 121 982,65	1 190 053,53	1 228 731,25	1 270 145,00	1 324 552,94
podatek od środków transportowych	96 999,53	76 919,08	93 961,69	75 586,12	97 319,17
podatek od ccp	113 448,05	115 338,46	114 854,12	139 599,45	125 678,90
wpływy z opłaty skarbowej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
dochody z majątku	33 955,34	219 302,61	38 964,93	702 521,75	92 811,98
wpływy z usług	548 852,33	565 732,64	573 301,93	623 478,47	701 799,29
pozostałe dochody własne	17 629,80	13 185,40	14 785,00	44 279,60	46 156,00

Źródło: Dane GUS

Tabela 22. Udział w podatkach stanowiących dochód państwa w Gminie Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Udział w podatkach stanowiących dochód państwa	2008	2009	2010	2011	2012
od osób fizycznych	1 543 573,00	1 418 738,00	1 543 921,00	1 698 134,00	1 810 339,00
% udział w dochodach ogółem	8,20%	6,85%	7,21%	6,98%	5,97%
% udział w dochodach własnych	37,06%	33,55%	36,48%	32,29%	36,06%
od osób prawnych	16 010,93	8 803,49	11 317,95	10 367,42	25 540,66
% udział w dochodach ogółem	0,09%	0,04%	0,05%	0,04%	0,08%
% udział w dochodach własnych	0,38%	0,21%	0,27%	0,20%	0,51%
DOCHODY WŁASNE	1 559 583,93	1 427 541,49	1 555 238,95	1 708 501,42	1 835 879,66

Źródło: Dane GUS

Największy udział w dochodach własnych Gminy Starożreby w 2012 r. miały podatki stanowiące dochód państwa od osób fizycznych. Udział ten wyniósł 36,06%. Należy

podkreślić, że Gmina Starożreby może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, m.in. poprzez systematyczne tworzenie dogodnych warunków do osiedlania się na swoim terenie.

W 2012 r. wpływy z tytułu: podatku leśnego, podatku od czynności cywilno-prawnych, podatku od środków transportowych, z tytułu opłaty skarbowej, usług, a także dochody z majątku oraz udział w podatkach stanowiących dochód państwa od osób prawnych stanowiły mniej niż 2% dochodów Gminy ogółem. Gmina jednak może wpływać na wzrost podatku od osób prawnych tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej podmiotów gospodarczych. Działania zachęcające potencjalnych przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

Subwencja ogólna

Dochody z tytułu subwencji ogólnej stanowiły w roku 2008 – 48,47% ogółu dochodów Gminy Starożreby, zaś w roku 2012 – 39,88%. Ponad 64,59% subwencji stanowiła subwencja oświatowa.

Tabela 23. Udział poszczególnych części subwencji w ogólnym dochodzie Gminy Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Subwencja	2008	2009	2010	2011	2012
część oświatowa subwencji ogólnej	5 668 821,00	6 322 895,00	6 533 343,00	6 917 778,00	7 804 600,00
uzupełnienie subwencji ogólnej	0,00	0,00	0,00	0,00	10 857,00
część równoważąca subwencji ogólnej	58 119,00	105 597,00	0,00	12 171,00	69 440,00
część wyrównawcza subwencji ogólnej	3 399 497,00	3 982 287,00	3 993 430,00	3 918 563,00	4 198 990,00
Razem	9 126 437,00	10 410 779,00	10 526 773,00	10 848 512,00	12 083 887,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Dotacje

W perspektywie lat 2008 - 2012 wysokość dotacji celowych w strukturze dochodów Gminy Starożreby zmniejszyła się o ok. 8,71%. Należy również zauważyć, że udział dotacji ogółem w dochodach Gminy Starożreby zwiększył się w analizowanym okresie o 12,17 p.p.

Tabela 24. Dotacje w budżecie Gminy Starożreby w latach 2008-2012

Dotacje	2008	2009	2010	2011	2012
dotacje ogółem	4 829 653,42	4 809 679,13	6 212 226,65	7 937 253,87	11 459 945,73

dotacje celowe	4 829 653,42	4 692 695,31	6 093 174,55	5 057 372,24	4 409 049,31
pozostałe	0,00	116 983,82	119 052,10	2 879 881,63	7 050 896,42
% udział w dochodach	25,65%	23,21%	29,03%	32,64%	37,82%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

6.2. Wydatki budżetu Gminy Starożreby

W latach 2008 - 2012 wydatki Gminy Starożreby wzrosły o 74,56%. Największy udział stanowią **wydatki bieżące** (ponad 61,52% w 2012 r.), które przeznaczane są na bieżące realizowanie zadań własnych Gminy. W okresie 2008 - 2012 można zaobserwować systematyczny wzrost wydatków bieżących Gminy, który jest spowodowany:

- realizowaniem przez Gminę Starożreby nowych zadań, które zostały sędowane na wszystkie gminy przez Państwo, jednakże nie zostały przekazane dodatkowe środki na ich realizację. W związku z tym, gmina realizuje więcej zadań własnych przy takim samym budżecie,
- pojawieniem się nowych kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo zrealizowane inwestycje (np. koszty utrzymania dróg itp.).

Należy zauważyć, że oprócz wydatków bieżących, w budżecie Gminy występują również **wydatki majątkowe**, wynikające z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy Starożreby. Wydatki majątkowe pełnią rolę wydatków rozwojowych, przekładając się bezpośrednio na wzrost potencjału mieszkaniowego, turystycznego i inwestycyjnego Gminy, a przede wszystkim poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 25. Wydatki Gminy Starożreby w latach 2008 - 2012

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	19 966 653,65	22 689 673,14	23 669 151,90	24 824 274,66	34 853 913,34
majątkowe	2 447 551,17	4 331 145,50	3 950 098,09	4 007 039,16	13 410 932,46
% udział w. majątkowych	12,26%	19,09%	16,69%	16,14%	38,48%
bieżące	17 519 102,48	18 358 527,64	19 719 053,81	20 817 235,50	21 442 980,88
% udział w. bieżących	87,74%	80,91%	83,31%	83,86%	61,52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

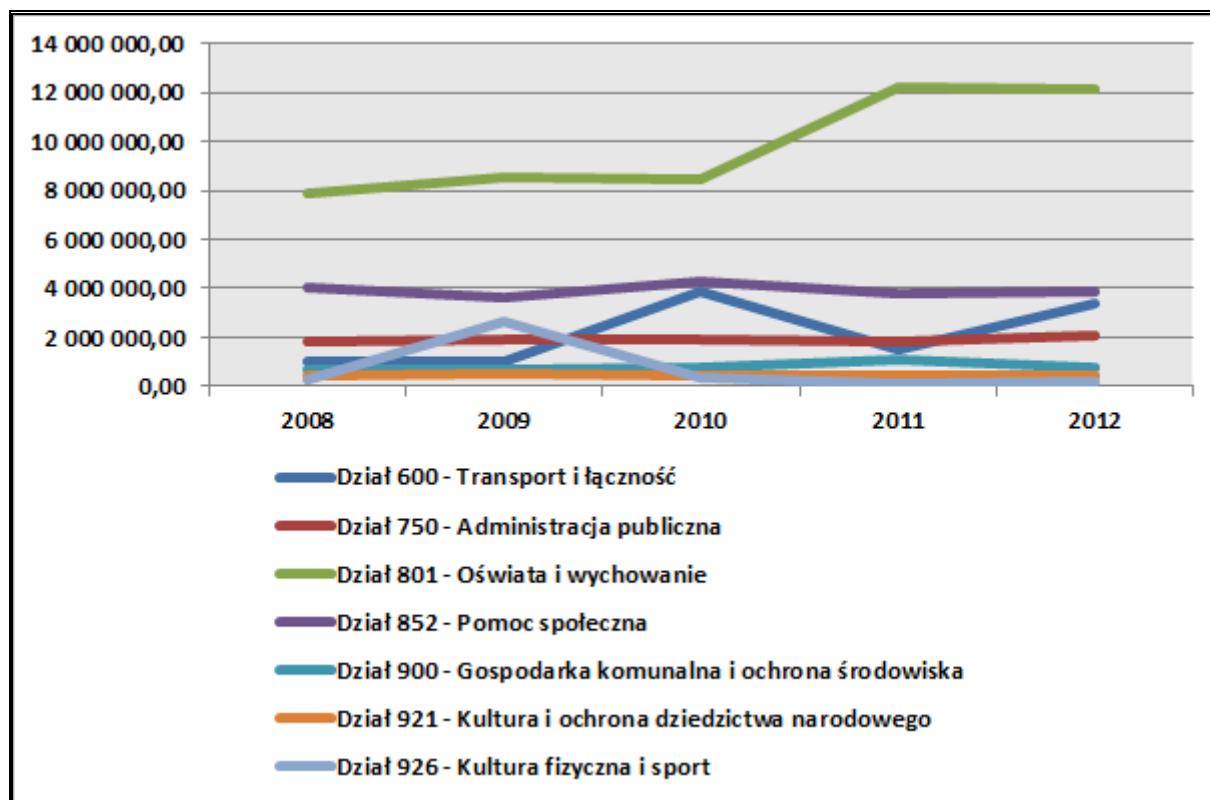
Tabela 26. Struktura wydatków Gminy Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Wydatki	2008	2009	2010	2011	2012
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	1 240 369,42	1 010 408,41	880 166,55	683 573,94	8 838 251,09
Dział 020 - Leśnictwo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 150 - Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	0,00	5 699,90	65,97
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	331 695,20	374 546,19	331 054,54	372 760,50	372 073,91
Dział 600 - Transport i łączność	1 012 190,87	1 007 555,78	3 868 933,58	1 483 129,38	3 347 490,11

Dział 630 - Turystyka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	862 407,63	986 575,17	881 168,74	985 819,96	1 104 723,22
Dział 710 - Działalność usługowa	27 897,00	19 569,00	21 159,40	21 491,85	21 012,95
Dział 750 - Administracja publiczna	1 790 745,41	1 937 645,07	1 879 915,63	1 832 218,38	2 052 409,36
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	1 070,00	20 754,00	53 761,83	20 444,18	1 256,00
Dział 752 - Obrona narodowa	0,00	0,00	0,00	0,00	500,00
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	390 639,02	341 396,81	239 108,62	279 891,73	153 178,10
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	62 488,68	80 487,04	81 232,84	82 504,09	0,00
Dział 757 - Obsługa długu publicznego	406 639,51	458 635,94	533 612,02	790 104,59	1 038 129,56
Dział 758 - Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dział 801 - Oświata i wychowanie	7 920 082,16	8 560 507,34	8 478 580,33	12 200 504,75	12 112 833,74
Dział 851 - Ochrona zdrowia	210 186,81	203 898,02	206 141,75	214 090,68	185 763,75
Dział 852 - Pomoc społeczna	4 012 459,88	3 645 869,83	4 306 711,75	3 798 847,86	3 879 457,10
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,00	0,00	104 212,10	134 250,00	0,00
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	325 327,30	218 605,21	239 292,88	272 308,43	313 535,78
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	677 777,94	666 392,12	763 215,09	1 055 250,93	799 650,53
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	398 000,00	483 700,04	417 000,00	445 043,90	462 813,71
Dział 926 - Kultura fizyczna i sport	296 676,82	2 673 127,17	383 884,25	146 339,61	170 768,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Wykres 3. Wybrane wydatki w latach 2008-2012 [zł]



Źródło: Opracowanie własne

Analizując strukturę wydatków Gminy Starożreby w latach 2008-2012 można zauważyć następujące relacje:

- od 2008 roku wydatki ogółem Gminy Starożreby systematycznie wzrastają, a w okresie 2008-2012 nastąpił wzrost wydatków Gminy o ok. 74,56%;
- w całym analizowanym okresie największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania – w 2012 r. wydatki te stanowiły 34,75% wszystkich wydatków. Biorąc pod uwagę wysokość subwencji oświatowej oraz poziom wydatków w dziale „Oświata i wychowanie” należy stwierdzić, że cała część dochodów z tytułu subwencji pokrywa wydatki związane z wynagrodzeniami pracowników oświaty, natomiast pozostałe wydatki spoczywają na organie prowadzącym, czyli na Gminie Starożreby.

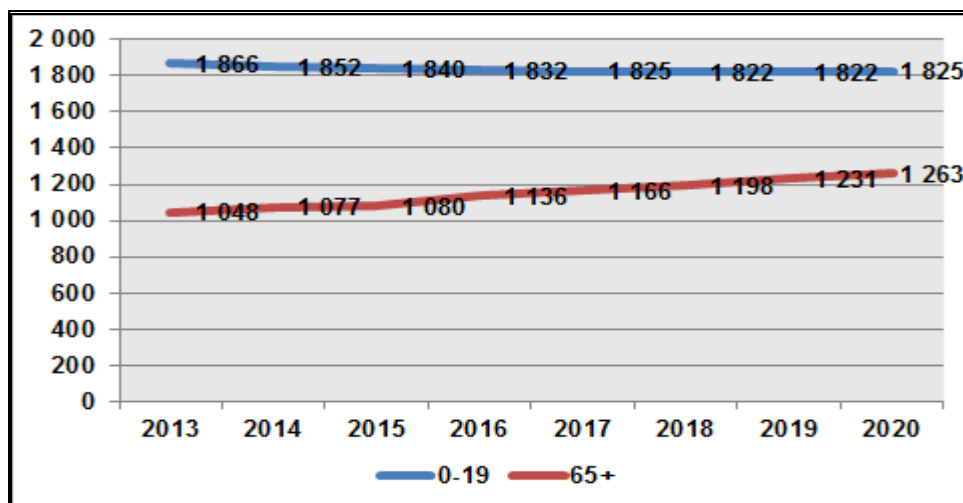
Tabela 27. Wysokość subwencji oświatowej i wydatków na oświatę na terenie Gminy Starożreby w latach 2008-2012 [zł]

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
subwencja oświatowa	5 668 821,00	6 322 895,00	6 533 343,00	6 917 778,00	7 804 600,00
wydatki na oświatę	7 920 082,16	8 560 507,34	8 478 580,33	12 200 504,75	12 112 833,74
Różnica	-2 251 261,16	-2 237 612,34	-1 945 237,33	-5 282 726,75	-4 308 233,74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- Wydatki na oświatę związane są głównie z zapewnieniem bazy oświatowej o wysokim standardzie, a także z zapewnieniem wysokiego poziomu nauczania. Ograniczenie tych wydatków wpłynie niekorzystnie na poziom i wizerunek oświaty na terenie Gminy, nad którym to pracuje intensywnie już od kilku lat. W związku z tym, w dłuższym okresie należy dążyć do zwiększenia subwencji oświatowej poprzez zwiększenie liczby uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Wzrost liczby uczniów nastąpi w wyniku zwiększenia atrakcyjności Gminy pod względem osadnictwa. W wyniku migracji na teren Gminy wzrośnie m.in. liczba dzieci, a każdy uczeń to dodatkowe dochody dla Gminy z tytułu subwencji oświatowej;
- duży udział w wydatkach ogółem Gminy Starożreby w 2012 r. miały wydatki na rolnictwo i łowiectwo, stanowiły one 25,36% wydatków ogółem;
- na uwagę zasługuje również wysoka kwota wydatków na potrzeby opieki społecznej, dopiero od roku 2010 r. udział ten zmniejsza się. Udział tej grupy wydatków w 2012 r. zmalał o ok. 8,97 p.p. w stosunku do 2008 r. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tych wydatków były dotacje budżetu państwa przekazywane na realizację zadań zleconych, jednak z upływem czasu zwiększał się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi budżetów gmin. Ponadto, analizując zachodzące zmiany demograficzne należy zakładać, że udział tej grupy wydatków w ogólnej kategorii wydatków będzie wykazywał w dłuższym okresie czasu tendencję rosnącą. Należy również zauważyć, że wydatki na opiekę społeczną są drugimi, co do wielkości wydatkami Gminy Starożreby, które w 2012 r. stanowiły prawie 11,13% całkowitych wydatków Gminy;

**Wykres 4. Prognoza ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym
w Gminie Starożreby [osoba]**



Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

- wydatki na transport i łączność w 2012 r. stanowiły 9,60% wydatków ogółem Gminy,
- coraz mniej środków przeznacza się na dział „administracja publiczna”.

Należy jednak podkreślić, że w latach 2005 - 2011 władze centralne przekazały gminom nowe zadania albo rozszerzyły zakres dotychczas realizowanych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Dodatkowo liczne zmiany ustawowe spowodowały zmniejszenie dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego. Do zmian tych należą m.in.:

- nowe zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej - Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., nakłada na jednostki samorządu terytorialnego wiele nowych zadań z zakresu wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa wprowadza przede wszystkim nowe kategorie pracowników samorządowych – asystenta rodziny oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Niejasne sformułowania użyte w ustawie stawiają pod znakiem zapytania obligatoryjność zatrudniania w gminach asystentów rodziny. Ponadto, ustawa nakłada na gminę liczne zadania własne, których realizacja wymaga znacznych środków finansowych. Szczegółowe ich wyliczenie określa dział VI ustawy. Od 1 stycznia 2012 r. do zadań własnych każdej gminy należy także:
 - o opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
 - o tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
 - o współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- zwiększenie obowiązkowej składki rentowej o 2% po stronie pracodawcy. Podwyżkę tych kosztów samorząd musi sfinansować sam;
- wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 7% w 2011 r. i o 3,85% w 2012 r. Subwencja oświatowa nie pokrywa w całości podwyżek, co oznacza dla budżetu Gminy Staroźreby konieczność dopłat z własnego budżetu;
- dodatkowe koszty związane m.in. z systemem ZMOKU (ustawa o ewidencji ludności i dowodach osobistych) lub z nową ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawa z 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej – całkowicie nowa regulacja, która nakłada nowe zadania w zasadniczej części ustawy oraz (art. 23) wprowadza zmiany w Prawie geodezyjnym i kartograficznym dotyczącym m.in. gmin (ewidencja miejscowości, ulic i adresów);
- ustawa z 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, której rozdział 16 mówi, że koszty zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi ochotniczych straży pożarnych są finansowane z budżetu gminy.

Gmina Staroźreby (podobnie jak inne gminy w Polsce), zmuszona jest pokrywać koszty związane z realizacją nowych zadań narzuconych przez władze centralne z budżetu własnego. W związku z tym, że zmiany te dotyczą różnych obszarów funkcjonowania Gminy, to konsekwencją tych zmian jest znaczny wzrost wydatków bieżących Gminy Staroźreby (zwłaszcza w ramach administracji publicznej, opieki społecznej oraz gospodarka komunalna), co w konsekwencji wpływa na wzrost udziału tych wydatków w ogólnej strukturze wydatków Gminy.

6.3. Wynik budżetów Gminy Staroźreby w latach 2008-2012

W tabeli 27 przedstawiono wielkość wydatków budżetowych na tle dochodów Gminy Staroźreby w latach 2008-2012, obrazując tym samym wysokość deficytu budżetowego lub nadwyżki budżetowej.

Tabela 28. Wyniki budżetów Gminy Staroźreby w latach 2008-2012 [zł]

Budżet	2008	2009	2010	2011	2012
Dochody	18 830 492,91	20 721 027,13	21 399 772,16	24 318 779,52	30 299 612,13
Wydatki	19 966 653,65	22 689 673,14	23 669 151,90	24 824 274,66	34 853 913,34
Wynik	-1 136 160,74	-1 968 646,01	-2 269 379,74	-505 495,14	-4 554 301,21

Źródło: GUS

Jak widać na powyższym zestawieniu w 2008, 2010 i 2012 roku Gmina Staroźreby każdego roku osiągała deficyt budżetowy, dochody Gminy znacznie przewyższały jej wydatki. Wyniki budżetu Gminy Staroźreby w poszczególnych latach są rezultatem prowadzenia przez władze Gminy intensywnej polityki inwestycyjnej, która szczegółowo została omówiona w kolejnym podrozdziale. Gmina Staroźreby realizując projekty inwestycyjne kieruje się

zasadą racjonalnego wydatkowania środków publicznych, co przejawia się m.in. w minimalizowaniu kosztów, o czym świadczy niski deficyt budżetowy w poszczególnych latach w odniesieniu do ogólnej wysokości budżetu.

6.4. Polityka inwestycyjna Gminy

Polityka inwestycyjna gminy polega na świadomym i celowym wyborze przedsięwzięć inwestycyjnych według ustalonych kryteriów oraz na odpowiednim doborze źródeł ich finansowania, co znajduje odzwierciedlenie w planowaniu strategicznym – w strategii rozwoju JST oraz w planowaniu wieloletnim.

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Dlatego też, środki te stanowią niewątpliwe wsparcie dla budżetu samorządu lokalnego.

Fundusze zewnętrzne można pozyskać z dwóch źródeł, a mianowicie:

- ze źródeł krajowych (np. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Narodowy Plan Rozbudowy Dróg Lokalnych),
- ze źródeł unijnych (np. Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Operacyjny Kapitał Ludzki).

Gmina Starożreby aplikuje o środki zewnętrzne pozyskując je na rozwój infrastruktury drogowej, edukacyjnej, społecznej, a także inwestycje w sferze rozwoju społeczności lokalnej.

Wykaz najważniejszych inwestycji zrealizowanych przez Gminę Starożreby przy wykorzystaniu środków własnych jak i zewnętrznych, scharakteryzowano poniżej.

Tabela 29. Inwestycje zrealizowane przez Gminę Starożreby w latach 2007 -2013

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji	Wartość całkowita projektu	Wysokość i źródło dofinansowania zewnętrznego
1	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami we wsi Rogowo Fałęcin Gmina Starożreby	2007	127.510,55	94.110,00 Urząd Marszałkowski WM – Samorządowy Instrument wsparcia Rozwoju Mazowsza
2	Modernizacja drogi Słomkowo-Ostrzykowo	2007	97.264,62	48.632,31 Urząd Marszałkowski WM – FOGR
3	Wypośażenie i remont Szkoły Podstawowej w Starożrebach	2007	77.354,00	38.625 Urząd Marszałkowski WM – Samorządowy Instrument Wsparcia Mazowsza
4	Remont stacji uzdatniania wody w m. Starożreby	2007	549.605,62	WFOŚiGW w Warszawie pożyczka umarzalna

5	Remont stacji uzdatniania wody w m. Rogowo	2007	359.891,81	WFOŚiGW w Warszawie pożyczka umarzalna
6	Dostawa używanego średniego samochodu gaśniczego dla OSP w Starożrebach	2008	160.000,00	<u>120.000,00</u> Urząd Marszałkowski WM
7	Budowa sieci kanalizacyjnej na osiedlu domków jednorodzinnych w Starożrebach wraz z siecią wodociągową	2008	122.547,95	<u>74.435,00</u> Urząd Marszałkowski WM – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
8	Budowa boiska do piłki nożnej oraz ogrodzenia na stadionie w Starożrebach	2008	226.981,00	<u>100.000,00</u> Urząd Marszałkowski WM – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
9	Modernizacja nawierzchni drogi na ul. Głowackiego w Starożrebach	2008	390.925,75	<u>200.000,00</u> Urząd Marszałkowski WM – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
10	Modernizacja nawierzchni drogi na ul. Polnej w Starożrebach	2009	308.869,84	<u>193.000,00</u> Urząd Marszałkowski – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
11	Remont i wyposażenie Szkoły Podstawowej w Smardzewie	2009	140.314,07	<u>70.000,00</u> Urząd Marszałkowski – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
12	Zakup 37 miejscowego autobusu do przewozu dzieci niepełnosprawnych do szkół na terenie Gminy Starożreby	2008	379.420,00	<u>189.000,00</u> PFRON Program Uczeń na wsi obszar B – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne
13	Modernizacja nawierzchni drogi na ul. Polnej w Starożrebach	2009	308.869,84	<u>193.000,00</u> Urząd Marszałkowski – Samorządowy Instrument Wsparcia Rozwoju Mazowsza
14	Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego w m. Nowa Góra w ramach rządowego programu Moje Boisko Orlik 2012	2009	1.085.000,00	<u>666.000,00</u> Samorząd Województwa Mazowieckiego – 333.000,00, Ministerstwo Sportu i Turystyki – 333.000,00
15	Remont ulicy Kościelnej i Wieczorka w Starożrebach	2010	2.148.020,86	<u>1.074.000,00</u> Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011

16	Przebudowa drogi powiatowej relacji Góra – Bulkowo o dł. 6,55 km	2010	4.404.570,39	<u>2.202.285,00</u> MSWiA Projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Płockim w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011
17	Budowa Placu zabaw we wsi Starożreby	2010	232.220,89	<u>142.758,00</u> PROW 2007-2013 Odnowa i rozwój wsi
18	Remont mostu na rzece Płonce w m. Starożreby	2010	167.000,00	<u>133.000,00</u> Program rządowy MSWiA
19	Remont drogi gminnej Przeciszewo Nowe – Bromierz o dł. 1,5 km	2011	478.002,60	<u>469.668,28</u> Program rządowy MSWiA
20	Zaprojektowanie i budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Starożrebach w ramach rządowego programu Radosna Szkoła	2011	95.850,00	<u>47.925,00</u> MEN w ramach programu rządowego Radosna Szkoła
21	Remont sufitu świetlicy wiejskiej przy OSP w Starożrebach	2012	54.192,57	<u>25.000,00</u> PROW 2007-2013 działanie Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju
22	Budowa sieci kanalizacyjnej z przyłączami w Gminie Starożreby	2011 – 2012	7.884.650,80	<u>2.978.008,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
23	Przebudowa dróg gminnych relacji Goszczyno Górne – Brudzyńno – Rostkowo Orszymowice oraz Płonna – Żochowo Nowe – Karwowo – Góra Nowa na terenie gminy Starożreby	2012	3.006.596,55	<u>2.542.061,25</u> RPO WM 2007 – 2013 Priorytetu III Regionalny System Transportowy, Działanie 3.1 Infrastruktura drogowa
24	Budowa hali widowiskowo – sportowej oraz rozbudowa szkoły wraz z infrastrukturą towarzyszącą w m. Starożreby	2010-2012	5.222.622,92	<u>4.169.719,67</u> RPO WM 2007 – 2013 Priorytet VII. Tworzenie i poprawa warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego. Działanie 7.2. Infrastruktura służąca edukacji.
25	Uczeń na miarę jutra	2011-2013	749.720,00	<u>727.228,40</u> POKL Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach, Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o

				utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych.
26	Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Nowa Wieś	2012-2013	537.000,00	<u>327.439,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Odnowa i rozwój wsi
27	Budowa placu zabaw we wsi Nowa Góra	2013	96.000,00	<u>58.536,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Odnowa i rozwoju wsi
28	Remont budynku GOK w Starożrebach	2013	88.000,00	<u>57.235,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Odnowa i rozwój wsi
28	Remont pomieszczeń Gminnej Biblioteki Publicznej	2013	40.137,77	<u>22.842,63</u> PROW 2007-2013 Działanie Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju
29	Poprawa płynności transportu i bezpieczeństwa ruchu na drodze gminnej relacji Opatówiec – Przedpełce w Gminie Starożreby	2013	435.968,95	<u>130.790,00</u> Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011
30	Remont świetlicy wiejskiej w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Górze	2013	34.962,18	<u>24.473,52</u> PROW 2007-2013 Działanie Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju
31	Indywidualizacja nauczania w Gminie Starożreby ścieżką do sukcesu	2013-2014	133.836,10	<u>133.836,10</u> POKL Priorytetu IX „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach”, Działanie 9.1 „Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty”, Poddziałanie 9.1.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych”
32	Remont oczyszczalni ścieków w miejscowości Starożreby	2013-2014	1.303.440,84	<u>776.774,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej

33	Odnowa centrum miejscowości Starożreby	2013-2014	694.193,07	<u>222.306,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Odnowa i rozwój wsi
34	Zakup do wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Nowej Wsi	2013-2014	29.979,18	<u>19.498,00</u> PROW 2007-2013 Działanie Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju
35	Remont świetlicy wiejskiej w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Sędku	2014	46.927,25	<u>18.694,60</u> PROW 2007-2013 Działanie Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju
36	Aktywna integracja w Gminie Starożreby	2008-2014	668.737,70	<u>603.633,57</u> POKL Priorytet

Źródło: Urząd Gminy Starożreby

Przegląd projektów zrealizowanych na terenie Gminy Starożreby w latach 2007-2013 wskazuje na prowadzenie bardzo intensywnej polityki inwestycyjnej. Gmina Starożreby jest Gminą rozwojową, ukierunkowaną na nieustającą poprawę jakości życia mieszkańców Gminy i tworzenia przyjaznego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości.

Należy jednak zaznaczyć, że każda inwestycja pociąga za sobą konkretne wydatki z budżetu Gminy Starożreby, które znajdują odzwierciedlenie we wzroście wydatków majątkowych. Ze względu na ograniczone możliwości finansowe Gminy, nie każda inwestycja była finansowana ze środków własnych. Część inwestycji była współfinansowana z funduszy zewnętrznych, jednakże i tego typu projekty, pomimo znacznego dofinansowania w formie bezzwrotnej dotacji, wymagają poniesienia przez Gminę określonego wkładu własnego. Wysoki udział wydatków majątkowych związanych z inwestycjami w ogólnej strukturze wydatków Gminy wynika z tego, że Gmina Starożreby wykorzystuje okazje w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, które wspierają realizację inwestycji najważniejszych z punktu widzenia rozwoju gminy.

7. Wyniki badania ankietowego

W trakcie prac nad opracowaniem Strategii Rozwoju Gminy Starożreby, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy za pośrednictwem ankiety, która składała się z 2 części: 3 pytania zamknięte i 2 pytania otwarte.

Celem badania było zbadanie poziomu zadowolenia mieszkańców Gminy Starożreby z usług świadczonych przez Gminę, a także określenie najważniejszych problemów i atutów Gminy Starożreby.

Udział w badaniu ankietowym wzięło 30 mieszkańców Gminy Staroźreby. W związku z tym, przedstawione poniżej odpowiedzi stanowią jedynie materiał poglądowy i nie należy ich interpretować jako opinii całego społeczeństwa Gminy Staroźreby.

Zgodnie z wynikami przeprowadzonej ankiety, większość respondentów ocenia warunki życia na terenie Gminy Staroźreby jako **dobre**.

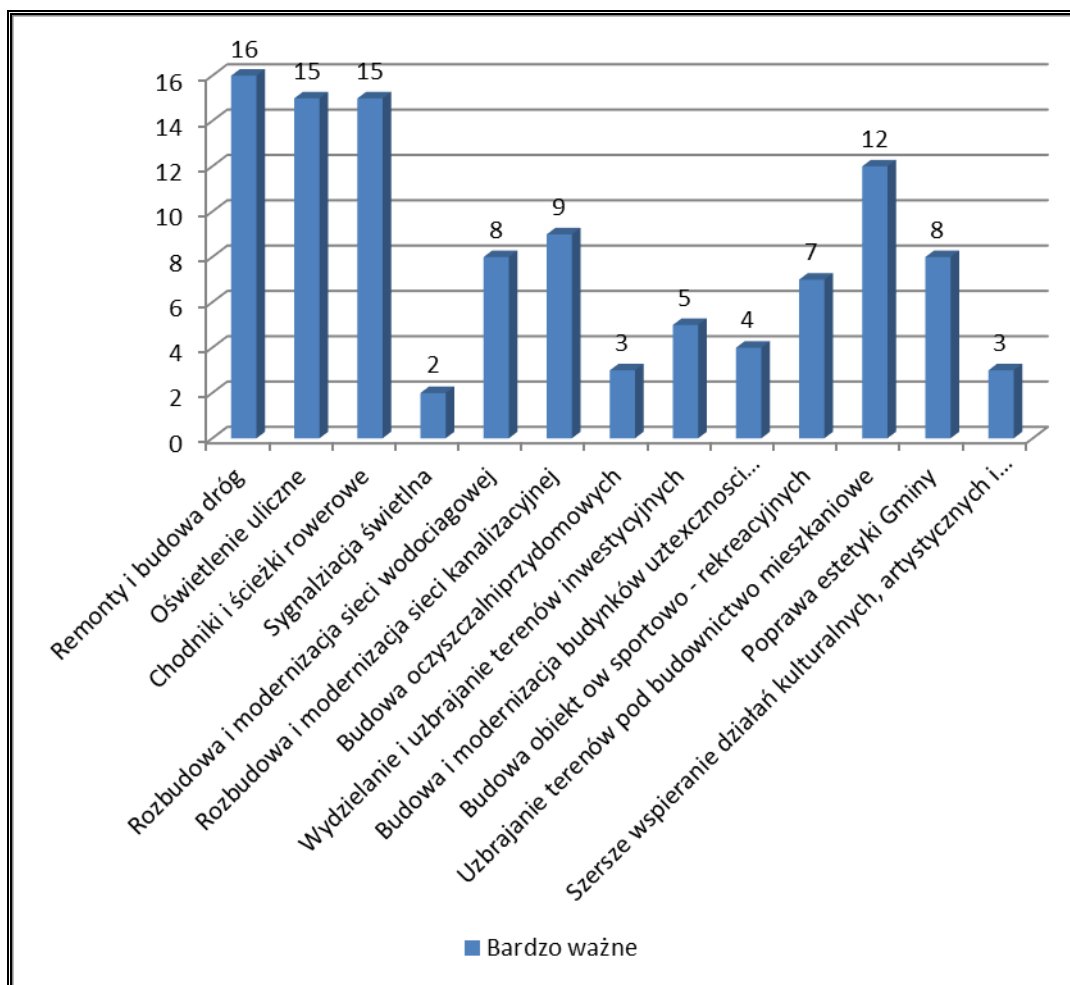
Pytanie 1. Proszę ocenić ważność realizacji poniższych przedsięwzięć na terenie gminy według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna (proszę zaznaczyć „X” wybraną ocenę)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	1	2	3	4	5
Remonty i budowa dróg	0	0	4	4	16
Oświetlenie uliczne	1	2	5	7	15
Chodniki i ścieżki rowerowe	1	3	4	7	15
Sygnalizacja świetlna	21	3	1	3	2
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	7	3	9	3	8
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	4	3	7	7	9
Budowa oczyszczalni przydomowych	6	7	7	7	3
Wydzielanie i uzbrajanie terenów inwestycyjnych	6	3	8	9	5
Budowa i modernizacja budynków użyteczności publicznej	0	9	8	7	4
Budowa obiektów sportowo - rekreacyjnych	2	6	8	5	7
Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe	7	1	3	5	12
Poprawa estetyki Gminy	1	1	10	7	8
Szersze wspieranie działań kulturalnych, artystycznych i promocja Gminy	2	6	13	5	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

W pierwszym pytaniu poproszono ankietowanych o ocenę ważności realizacji przedsięwzięć na terenie Gminy Staroźreby w poszczególnych obszarach według skali: od 5 - bardzo ważna do 1 – zbędna. Zgodnie z wynikami zapytania, najważniejszymi przedsięwzięciami do realizacji w najbliższym czasie są: rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, remonty i budowa dróg, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, budowa chodników oraz ścieżek rowerowych.

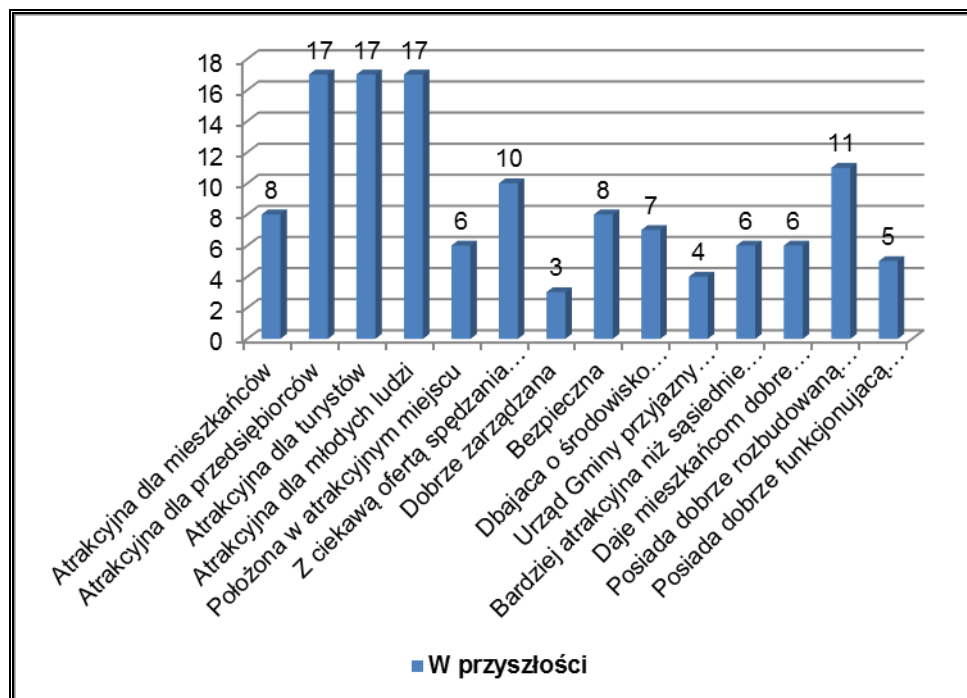


Pytanie 2. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje Gminę Starożreby obecnie, a które z nich powinny charakteryzować Gminę w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x” maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „OBECNIE” oraz maksymalnie 5 propozycji w kolumnie „W PRZYSZŁOŚCI”)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	Obecnie	W przyszłości
Atrakcyjna dla mieszkańców	18	8
Atrakcyjna dla przedsiębiorców	6	17
Atrakcyjna dla turystów	3	17
Atrakcyjna dla młodych ludzi	7	17
Położona w atrakcyjnym miejscu	11	6
Z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego	8	10
Dobrze zarządzana	16	3
Bezpieczna	18	8
Dbająca o środowisko przyrodnicze	10	7
Urząd Gminy przyjazny mieszkańcom	22	4
Bardziej atrakcyjna niż sąsiednie Gminy	14	6

Daje mieszkańcom dobre warunki życia i perspektywy	16	6
Posiada dobrze rozbudowaną infrastrukturę techniczną	15	11
Posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną	18	5



Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

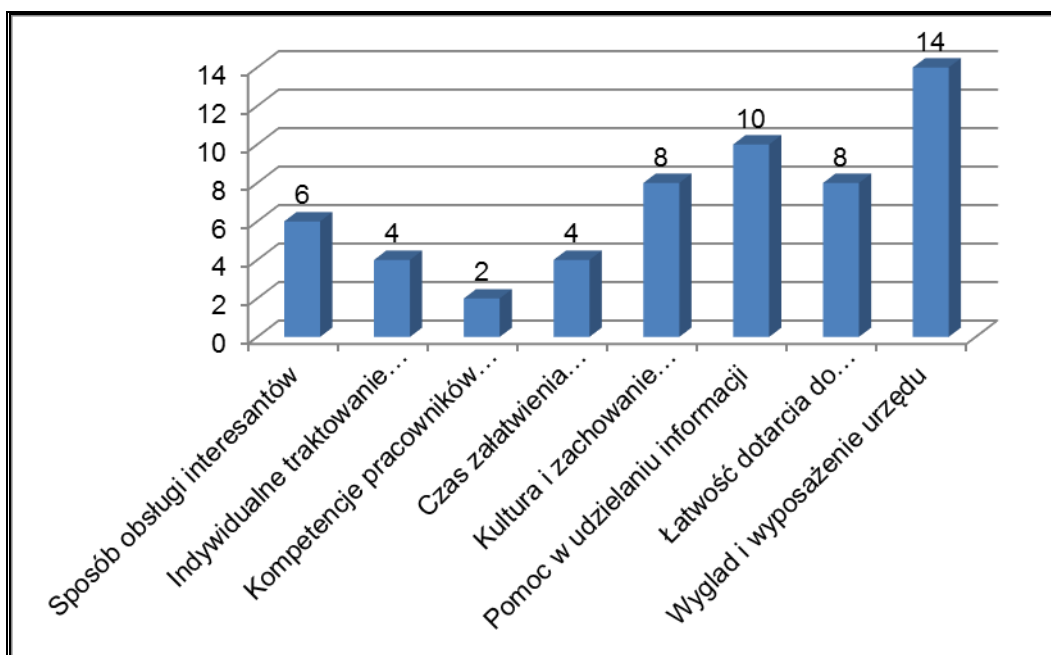
Zdaniem respondentów, Gmina Starożreby. obecnie postrzegana jest jako gmina dobrze zarządzana, bezpieczna oraz przyjazna mieszkańcom. W przyszłości natomiast respondenci chcieliby, aby Gmina Starożreby uzyskała dodatkowo wizerunek Gminy atrakcyjnej dla młodych ludzi, turystów i przedsiębiorców, z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego oraz dającą dobre warunki życia i perspektywy do rozwoju. Ponadto oczekują, że Urząd Gminy będzie przyjazny mieszkańcom. Dzięki określeniu takiego stanu docelowego, respondenci określili docelowy wizerunek Gminy Starożreby w perspektywie 2020 roku, czyli tzw. wizję rozwoju.

Pytanie 3. Które z poniższych elementów w funkcjonowaniu Urzędu Gminy Starożreby należałoby poprawić? (Proszę zaznaczyć „x” odpowiednie pozycje)

Liczba udzielonych odpowiedzi:

Wyszczególnienie	Odpowiedź
Sposób obsługi interesantów	6
Indywidualne traktowanie interesanta	4
Kompetencje pracowników (poziom wiedzy)	2

Czas załatwienia sprawy(szybkość obsługi)	4
Kultura i zachowanie pracowników	8
Pomoc w udzielaniu informacji	10
Łatwość dotarcia do właściwego pracownika	8
Wygląd i wyposażenie urzędu	14



Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet

Badaniu poddano również ocenę pracy i funkcjonowania Urzędu Gminy Starożreby. Zgodnie z uzyskanymi odpowiedziami, poprawy i usprawnienia wymagają: ułatwienie dotarcia do właściwego pracownika Urzędu, wygląd i wyposażenie Urzędu oraz indywidualne podejście do klienta przez pracowników.

Pytanie 4. Jakie są najważniejsze problemy do rozwiązania w Gminie Starożreby.? Co w pierwszej kolejności należałoby naprawić i usprawnić?

Zdaniem ankietowanych, do **najważniejszych problemów w Gminie Starożreby** wymagających jak najszybszej interwencji, należą:

- brak miejsc pracy,
- poprawa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodników,
- bezrobocie,
- budowa i poprawa stanu dróg.

Pytanie 5. Jakie obecne atuty Gminy można wykorzystać w przyszłości do jej rozwoju? Co decyduje o obecnej atrakcyjności Gminy Starożreby? Co może stać się jej szansą dla rozwoju?

Największymi **atutami Gminy** zdaniem ankietowanych są:

- czyste środowisko naturalne- brak źródeł zanieczyszczeń,
- dobrze zachowane dziedzictwo kulturowe i historyczne,
- lokalizacja blisko większych miast,

Elementy te niewątpliwie mogą być wykorzystane przez władze lokalne do promowania Gminy Starożreby, jako miejsca idealnego do zamieszkania czy też odpoczynku.

Wyniki przeprowadzonej ankiety zostaną wykorzystane do zdefiniowania celów strategicznych w perspektywie interesariusza w „*Strategii Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014-2020.*”

8. Podsumowanie diagnozy strategicznej

O konkurencyjności gminy decyduje:

- poziom życia mieszkańców,
- warunki prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw,
- możliwość przyciągnięcia inwestorów.

Również Gmina Starożreby podejmuje odpowiednie działania wykorzystujące jej potencjał, aby dostosować się do zmieniających się warunków gospodarczych oraz wymagań potencjalnego mieszkańca i inwestora, zwiększając w ten sposób swoją konkurencyjność.

Poniżej przedstawiona została analiza stanu obecnego Gminy Starożreby w kontekście głównych czynników wpływających na ogólną konkurencyjność osadniczą, oraz inwestycyjną każdej gminy w Polsce. Czynniki te mają charakter subiektywny, gdyż w głównej mierze zostały opracowane na podstawie własnych obserwacji i wywiadów przeprowadzonych z osobami, które mogą być: potencjalnymi mieszkańcami Gminy Starożreby, potencjalnymi inwestorami zewnętrznymi prowadzącymi działalność na jej terenie, a także potencjalnymi turystami lub odwiedzającymi Gminę w celach turystyczno-rekreacyjnych. Czynniki te odzwierciedlają zatem oczekiwania poszczególnych grup interesariuszy (szerzej o interesariuszach w rozdziale III.5 niniejszej strategii) względem obszaru, na którym chcieliby mieszkać i żyć, prowadzić własną działalność gospodarczą lub odpoczywać. Do identyfikacji czynników konkurencyjności wykorzystano również literaturę fachową i dostępne raporty. Należy jednak podkreślić, że zidentyfikowane czynniki nie stanowią katalogu zamkniętego, a są jedynie punktem odniesienia do wskazania mocnych stron Gminy Starożreby i zdefiniowania ewentualnych działań naprawczych. Szczegółowy katalog

czynników atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej został przedstawiony w rozdziale III.6. jako wartość oczekiwana przez interesariuszy.

Tabela 30. Ocena atrakcyjności mieszkaniowej, inwestycyjnej i turystyczno-rekreacyjnej Gminy Staroźreby

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Staroźreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Staroźreby
Atrakcyjność mieszkaniowa i osadnicza		
lokalizacja geograficzna	Gmina Staroźreby posiada dogodną lokalizację geograficzną i komunikacyjną, gdyż: - zlokalizowana jest na centrum Polski, blisko dużych aglomeracji miejskich, tj. Warszawa, których mieszkańcy coraz częściej szukają nowego miejsca do zamieszkania na terenach sąsiednich gmin wiejskich. Gmina Staroźreby jest usytuowana w odległości 27 km od Płocka, 42 km od Sierpca i około 90 km od Warszawy. - w niedalekim sąsiedztwie Gminy przebiega droga krajowa nr 10 dzięki której Gmina ma optymalne połączenie między innymi z Warszawą i Toruniem i Bydgoszczą; - położenie Gminy Staroźreby zapewnia także korzystne połączenie komunikacyjne z innymi miejscowościami, dzięki drodze wojewódzkiej nr droga wojewódzka 567 relacji Płock – Nowa Góra.	Brak możliwości podjęcia działań w tym zakresie.
walory środowiskowe	- występowanie różnorodnych obszarów leśnych, - występowanie terenów zieleni urządzonej, która wpływa na estetykę Gminy Na terenie Gminy znajduje się również kilka pomników przyrody.	1. Zalesianie nieużytkowych gruntów rolnych 2. Tworzenie i wydzielanie nowych placów i skwerów zieleni oraz odpowiednie zagospodarowanie istniejących terenów.
dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	W związku z tym, że Gmina Staroźreby to gmina wiejska, w której dominuje budownictwo jednorodzinne. Ewentualnie osoby prywatne będące mieszkańcami Gminy, mogą wynajmować swoje prywatne domy. Gmina Staroźreby posiada tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.	1. Wyznaczanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów do MPZP Gminy. Proponuje się wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową na obszarze Gminy, który w jakimś stopniu jest już uzbrojony lub posiada dostęp do drogi o nawierzchni asfaltowej. Dzięki temu Gmina będzie dużo łatwiej i szybciej mogła uzupełnić uzbrojenie danego terenu mieszkaniowego w podstawową infrastrukturę, co wiąże się również z mniejszymi nakładami finansowymi niż gdyby miało to miejsce w przypadku budowy danej sieci od podstaw. 2. Wybudowanie bloku mieszkalnego, w którym

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
		mogłyby mieszkać głównie osoby starsze szukające ciszy i spokoju na terenie Gminy. Ze względów finansowych, trudno takim osobom jest zakupić od razu gotowy dom, a wybudowanie nowego jest zbyt czasochłonne i kosztowne.
poziom rozwoju infrastruktury społecznej	<u>Oświata</u> Na terenie Gminy funkcjonuje przedszkole oraz oddziały przedszkolne, szkoły podstawowe i gimnazjum. Istnieje także 1 szkoła średnia. Stan infrastruktury oświatowej w Gminie jest oceniany jako bardzo dobry i ulega ciągłej poprawie. Systematycznie prowadzone są prace remontowe w placówkach oświatowych poprawiających ich stan techniczny, funkcjonalny i wizualny; zakupowany jest nowoczesny sprzęt i pomoce naukowe poprawiające efektywność nauczania, a także podejmowane są działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa uczniów uczęszczających do szkół zlokalizowanych na terenie Gminy. Dzięki tym działaniom Gmina dąży do zniwelowania różnic pomiędzy ofertą swoich szkół wiejskich, a szkół mieszczących się w miastach. Szkoły na terenie Gminy Starożreby pełnią funkcję integracyjną, gdyż oferują swoim uczniom dodatkowe zajęcia edukacyjne, uczestnictwo w kołach zainteresowań i zajęciach pozalekcyjnych oraz przynależność do klubów sportowych. W tym celu Gmina pozyskuje zewnętrzne dofinansowanie na organizację tego typu zajęć. Warto podkreślić, że zajęcia te skierowane są nie tylko do uczniów chcących rozwijać swoje zainteresowania, ale także pomagają uczniom z trudnościami w przyswojeniu wymaganej wiedzy. Gmina dba również o kadrę nauczycielską - wspiera awans nauczycieli i podnoszenie przez nich kwalifikacji. <u>Ochrona zdrowia</u> Podstawowe potrzeby większości mieszkańców Gminy	<u>Oświata</u> 1. Przygotowanie sali multimedialnej do nauki języków obcych w każdej ze szkół. 2. Wyposażenie wszystkich sal lekcyjnych w tablice multimedialne (interaktywne) umożliwiające wykorzystywanie Internetu podczas prowadzonych zajęć. 3. Organizowanie zajęć integracyjnych dla rodziców i ich dzieci (zwłaszcza dzieci w wieku przedszkolnym i dzieci niepełnosprawnych). 4. Opracowanie „Strategii rozwoju oświaty”. 6. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji kadry nauczycielskiej. 5. Prowadzenie zajęć dodatkowych w atrakcyjnych godzinach po zajęciach szkolnych. 7. Wyposażenie każdej ze szkół w laboratorium i pracownię do praktycznych zajęć przedmiotów ścisłych (tj. biologii, chemii, fizyki). <u>Ochrona zdrowia:</u> 1. Doposażenie ośrodka zdrowia w specjalistyczny

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
	Starożreby w zakresie opieki zdrowotnej zaspokajają Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej. W przypadku konieczności skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, mieszkańcy Gminy korzystają z usług oferowanych w pobliskim Płocku. <u>Sport i rekreacja</u> Bazę sportową Gminy Starożreby tworzą: - hale sportowe oraz sale gimnastyczne które znajdują się przy szkołach. - boisko do piłki nożnej na stadionie w Starożrebach, - kompleks sportowo – rekreacyjnego w miejscowości Nowa Góra (Orlik), - hala widowiskowo – sportowej w Starożrebach. W Gminie Starożreby sport promowany jest także poprzez różnego rodzaju imprezy i wydarzenia sportowe, w tym turnieje piłki nożnej. Gmina wspiera również rozwój dyscyplin sportowych (tj. piłka nożna, piłka ręczna) zarówno finansowo, jak i rzeczowo. Na terenie Gminy działają również kluby sportowe. Duże możliwości rozwoju turystyki i rekreacji na terenie Gminy wiążą się z krajobrazem i zabytkami Gminy <u>Kultura i rozrywka:</u> Na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Kultury w Starożrebach, który jest organizatorem i współorganizatorem następujących wydarzeń: koncertów, festynów, imprez społeczno-kulturalnych, plenerów malarskich, prelekcji, spotkań autorskich itp. W Gminie Starożreby działają również stowarzyszenia aktywizujące życie społeczne i kulturalne.	sprzęt. 2. Sponsorowanie przez Gminę działań profilaktycznych. 3. Wyznaczenie lekarza dyżurującego w weekend. 4. Organizowanie dowozu osobom niepełnosprawnym i seniorom do ośrodka zdrowia w wybrany dzień tygodnia. <u>Sport i rekreacja</u> 1. Tworzenie klas o profilu sportowym 2. Budowa placów zabaw 3. Organizowanie konkursów i imprez sportowych na szczeblu co najmniej wojewódzkim 4. Budowa ścieżek rowerowych. 5. Organizowanie „turnieju sołectw” w poszczególnych dyscyplinach sportowych <u>Kultura i rozrywka:</u> 1. Ochrona zabytków na terenie Gminy. 2. Utworzenie zespołu ludowego. 3. Organizacja imprez kulturowych. 4. Organizowanie wystaw lokalnych artystów. 5. Wprowadzenie 100% cyfryzacji Biblioteki. 6. Unowocześnianie i wyposażenie bibliotek. 7. Budowa obiektu przeznaczonego na cele kulturowe

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
	Miejscom spotkań lokalnej społeczności są także remizy strażackie oraz świetlice wiejskie. Istnieje jednak potrzeba podjęcia odpowiednich działań, które uatrakcyjnią i wzmocnią istniejącą ofertę, a także zniwelują istniejące problemy w tym zakresie, do których należą m.in.: - brak oferty kulturalnej związanej z aktywnością twórczą mieszkańców – brak zespołu ludowego, grupy teatralnej, oraz brak konkretnego miejsca na terenie Gminy, w którym mieszkańcy mogliby rozwijać swoje pasje kulturalne oraz kultywować lokalne tradycje; - potrzeba kompleksowego rozwiązania w zakresie spędzania wolnego czasu - zachęcania mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w kulturze wyższej. <u>Osoby starsze</u> Na terenie Gminy Starożreby ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 17,1%. Udział tej grupy wiekowej w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy Starożreby rośnie. Tym samym, osoby starsze to jedna z ważniejszych grup wymagających wsparcia ze strony Gminy. W tym celu, Gmina Starożreby poprzez działania GOPS pomaga takim osobom poprzez: znalezienie miejsca w domu pomocy społecznej lub w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, umożliwienie korzystania ze środowiskowych domów samopomocy, umożliwienie uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania tych osób, zapewnienie i dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych.	Gminy. 8. Uruchomienie kawiarenki internetowej w każdym sołectwie 9. Organizacja warsztatów artystycznych dla mieszkańców Gminy. <u>Osoby starsze:</u> 1. Utworzenie Centrum Aktywizacji Seniora obsługującego Gminę Starożreby i gminy sąsiednie wraz ze zorganizowaniem dojazdu tym osobom do Centrum. Będzie to miejsce wspólnych spotkań, w którym będzie można poczytać, obejrzeć film, pograć, zjeść ciepły posiłek czy rozwijać swoje hobby (np. szydełkowanie lub haftowanie), skorzystać z Internetu, uzyskać informacje o właściwym odżywianiu się. W ramach Centrum będą organizowane wyjazdy, wieczorki taneczne, zajęcia poprawiające kondycję i sprawność fizyczną. 2. Utworzenie wolontariatu dla osób starszych i chorych. Chętni mieszkańcy będą pomagać osobom starszym lub chorym w codziennych obowiązkach. 3. Dowożenie osób starszych do danego ośrodka zdrowia lub punktu rehabilitacji 4. Utworzenie specjalnej infolinii dla seniorów, za pomocą której będą mogli zgłaszać zapotrzebowanie na pomoc np. w zrobieniu zakupów, posprzątaniu lub zapewnieniu dowozu do lekarza.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
		5. Wyznaczenie miejsc do aktywnego spędzania czasu wolnego przez seniorów, tj. trasy nordic walking, ciągi pieszo-rowerowe, siłownie na powietrzu itp. 6. Poprawienie bezpieczeństwa drogowego poprzez zniesienia barier architektonicznych, montaż oświetlenia ulicznego 7. Organizowanie opieki dla dzieci lub zwierząt, którą będą sprawowały osoby starsze – jest to doskonały sposób na ograniczenie negatywnego zjawiska społecznego wśród seniorów, jakim jest samotność. 8. Utworzenie kawiarenki internetowej dla seniorów 9. Prowadzenie bezpłatnych badań (np. słuchu, wzroku, krwi) dla seniorów. 10. Usprawnienie systemu komunikacji publicznej – zwiększenia częstotliwości kursów oraz liczby przystanków.
dostępność infrastruktury technicznej	System zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie Gminy Starożreby funkcjonuje bardzo sprawnie. Funkcjonuje kanalizacja sanitarna i trwają prace nad rozbudową tej sieci. Gmina nie jest w pełni skanalizowana ze względu na duże rozproszenie zabudowy. Władze Gminy dążą jednak do systematycznej rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na pozostałych obszarach Gminy, gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione. Ścieki z podłączonych budynków odprowadzane są do Gminnej Oczyszczalni Ścieków w Starożreby Gmina jest w 100% zelektryfikowana, jednak niekiedy występują przerwy w dostawie prądu. Gmina posiada dostęp do gazu ziemnego. Gmina objęta jest także zasięgiem sieci komórkowej. Dostęp do Internetu w dużej mierze zapewniony jest drogą radiową ze względu na lokalizację Gminy.	<u>Sieć wodno-kanalizacyjna</u> 1. Kontynuowanie rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. 2. Modernizowanie przestarzałych odcinków sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. 3. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie podłączenie do sieci jest niemożliwe. 4. Uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe w infrastrukturę wodno-kanalizacyjną. <u>Zaopatrzenie w energię</u> 1. Rozbudowanie i modernizowanie linii energetycznych. 2. Rozbudowa sieci gazowej. 3. Informowanie mieszkańców o możliwości pozyskania dofinansowania na wykorzystanie OZE na cele energetyczne. 4. Budowa biogazowni. 5. Lokalizowanie zespołów ogniw fotowoltaicznych na terenie Gminy.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
		Infrastruktura telekomunikacyjna 1. Budowa sieci światłowodowej i internetowej na terenie Gminy w celu zapewnienia mieszkańcom Gminy dostępu do szerokopasmowego Internetu. 2. Tworzenie miejsc na terenie Gminy z ogólnodostępnym dostępem do Internetu (np. zapewnienie bezpłatnego dostępu do Internetu w budynkach użyteczności publicznej, tj. biblioteki, szkoły, centrum kultury, lub stworzenie kawiarenek internetowych w każdym sołectwie Gminy wykorzystując do tego np. świetlice lub budynki OSP). 3. Realizowanie projektów unijnych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu społeczności lokalnej, w ramach których finansowany jest sprzęt komputerowy i dostęp do Internetu (zwłaszcza dla rodzin najuboższych).
komunikacja (drogi, transport publiczny, chodniki)	Sieć drogową Gminy tworzą: droga krajowa nr 10, droga wojewódzka 567, drogi powiatowe i drogi gminne. Drogi gminne w dużej części posiadają nawierzchnię żwirową, asfaltową, na części z nich konieczne są jednak prace inwestycyjne, związane z remontem, przebudową, czy modernizacją nawierzchni. Należy podkreślić, że Gmina Starożreby przy każdej możliwej okazji rozbudowuje sieć chodników oraz zamierza wybudować system ścieżek rowerowych na swoim terenie, dzięki czemu wpłynie na poprawę również poziom bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów. Infrastruktura komunikacyjna to również transport publiczny. Obsługę autobusową umożliwiającą połączenie z pobliskimi miastami zapewniają przedsiębiorcy prywatni prowadzący linie mikrobusowe i autobusowe. Jednakże częstotliwość i czas kursów nie pokrywa zapotrzebowania mieszkańców.	1. Modernizowanie i rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie Gminy. 2. Budowa chodników przy wszystkich drogach gminnych i powiatowych. 3. Budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy. 4. Utwardzanie nawierzchni dróg i ulic gminnych. 5. Modernizowanie skrzyżowań z drogami gminnymi uwzględniając lewoskręty. 6. Budowa parkingów na terenie Gminy. 7. Zwiększenie liczby przystanków autobusowych na terenie Gminy. 8. Zwiększenie częstotliwości kursów transportu publicznego.
poziom bezpieczeństwa	Gmina Starożreby jest objęta systemem zapewnienia	1. Rozbudowa oświetlenia ulicznego we wszystkich

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
publicznego i drogowego	bezpieczeństwa publicznego przez Komendę Powiatową Policji w Płocku. Teren Gminy objęty jest także działaniem Ochotniczej Straży Pożarnej. Wszystkie remizy OSP poddawane są remontom oraz przebudowie. Na bezpieczeństwo drogowe i publiczne wpływa także system oświetlenia ulicznego, które znajduje się na terenie całej Gminy, ale jego lokalizacja jest zróżnicowana dla każdej miejscowości.	miejscowościach gminnych. 2. Montowanie progów zwalniających na drogach (zwłaszcza w obrębie szkół). 3. Oznakowanie poziome i pionowe dróg – zwłaszcza przejść dla pieszych. 4. Ustawienie fotoradarów (lub ich atrap) na drogach o dużym natężeniu ruchu i terenach zabudowanych w celu wymuszenia przez kierowców zmniejszenia prędkości jazdy. 5. Oświetlenie miejsc publicznych – przystanków, skwerów, placów zabaw, itp.
polityka Gminy i jej działania rozwojowe	Gmina Starożreby prowadzi aktywną politykę rozwojową, gdyż systematycznie realizuje różnego rodzaju projekty wykorzystując środki zewnętrzne. Tym samym Gmina dba o ciągły rozwój nie tylko przestrzenny, ale również w zakresie poprawy jakości życia swoich mieszkańców. Oprócz wydatków na inwestycje, do czynników mających pozytywny wpływ na wizerunek Gminy i potwierdzających jej działania rozwojowe należą m.in.: – wykorzystywanie OZE dla celów poprawy jakości środowiska, – podejmowanie działań w celu racjonalizacji wydatków publicznych (m.in. termomodernizacja szkół), – aktualizacja dokumentów planistycznych i dostosowanie ich do faktycznego potencjału rozwojowego Gminy, – dbanie o poziom bezpieczeństwa mieszkańców (poprzez rozbudowę ciągów pieszo-rowerowych, oświetlenia ulicznego, oświetlenia przy przystankach autobusowych, monitoring w miejscach publicznych), – systematyczny rozwój bazy sportowej, – promocja Gminy nie tylko na arenie lokalnej (powiatu płockiego), ale także i regionalnej (województwa mazowieckiego), – pomoc oferowana osobom starszym (m.in. w zakresie umożliwienia uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,	1. Wyznaczenie na stronie internetowej miejsca dla inwestorów zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej na terenie Gminy. 2. Opracowanie profesjonalnej oferty inwestycyjnej. 3. Wydzielanie i odpowiednie zagospodarowanie centów wsi jako miejsc publicznych spotkań i integracji mieszkańców. 4. Wyznaczenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości.

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
	świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania tych osób, zapewnienie i dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych) i bezrobotnym (w ramach prac użytecznie społecznych), – współpraca Gminy z przedsiębiorcami i innymi organizacjami pozarządowymi przy organizacji imprez sportowo-kulturowych na terenie Gminy.	
Atrakcyjność inwestycyjna		
lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy	Gmina Starożreby posiada dogodną lokalizację geograficzną i komunikacyjną, gdyż: - zlokalizowana jest na centrum Polski, blisko dużych aglomeracji miejskich, tj. Warszawa, których mieszkańcy coraz częściej szukają nowego miejsca do zamieszkania na terenach sąsiednich gmin wiejskich. Gmina Starożreby jest usytuowana w odległości 27 km od Płocka, 42 km od Sierpca i około 90 km od Warszawy. - w niedalekim sąsiedztwie Gminy przebiega droga krajowa nr 10 dzięki której Gmina ma optymalne połączenie między innymi z Warszawą i Toruniem i Bydgoszczą; - położenie Gminy Starożreby zapewnia także korzystne połączenie komunikacyjne z innymi miejscowościami, dzięki drodze wojewódzkiej nr droga wojewódzka 567 relacji Płock – Nowa Góra.	Na lokalizację geograficzną i komunikacyjną Gmina nie ma bezpośredniego wpływu. Jednakże można podjąć działania w zakresie: - lepszego oznakowania Gminy w pobliżu znaczących tras drogowych – dzięki temu, jeśli Gmina zbuduje atrakcyjną ofertę inwestycyjną (np. poprzez wyznaczenie strefy inwestycyjnej lub gospodarczej), możliwy będzie łatwiejszy dojazd do Gminy; - poprawy stanu nawierzchni dróg przecinających teren Gminy – im lepszy stan nawierzchni dróg, tym lepszy dojazd do potencjalnych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy.
występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy	Na terenie Gminy brakuje opracowanej oferty terenów inwestycyjnych wyodrębnionych pod strefę gospodarczą.	1. Wydzielenie terenów usługowo-przemysłowych w obecnej przestrzeni agrarnej Gminy poprzez dokonanie odpowiednich zmian w MPZP i PZP Gminy. 2. Pozyskanie terenów dla wyznaczenia terenów inwestycyjnych poprzez ich wykup od obecnych właścicieli lub ich dzierżawę. 3. Wykupienie nieruchomości na obszarze Gminy, który w jakimś stopniu jest już uzbrojony lub posiada dostęp do drogi o nawierzchni asfaltowej. Dzięki temu Gmina będzie dużo łatwiej i szybciej mogła uzbroić dany teren inwestycyjny w podstawową infrastrukturę, co wiąże się również z mniejszymi nakładami finansowymi niż gdyby

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
		miało to miejsce w przypadku budowy danej sieci od podstaw. 4. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych o najniższych klasach bonitacyjnych na cele zabudowy usługowo-produkcyjnej.
uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości	W związku z tym, że nie ma wyznaczonego konkretnego obszaru pod rozwój przedsiębiorczości (tj. terenów inwestycyjnych lub gospodarczych), to nie ma możliwości jego uzbrojenia.	W przypadku nowo wyznaczonych już terenów usługowo-przemysłowych, zapewnienie możliwości ich uzbrojenia w podstawową infrastrukturę w momencie otrzymania deklaracji przedsiębiorcy o tym, że jest zainteresowany prowadzeniem swojej działalności gospodarczej właśnie na tym terenie.
dostępność infrastruktury telekomunikacyjnej	Gmina objęta jest zasięgiem sieci komórkowej. Dostęp do Internetu w dużej mierze zapewniony jest drogą radiową ze względu na lokalizację Gminy. Jednym z głównych problemów mieszkańców Gminy jest słaby zasięg zarówno sieci komórkowych jak i Internetu. W związku z tym należy zakładać, że problemy te będą również odczuwalne przez potencjalnych inwestorów.	1. Budowa sieci światłowodowej i internetowej na terenie Gminy. 2. Postawienie lub zainstalowanie na budynkach użyteczności publicznej nowych, dodatkowych nadajników sieci komórkowych. 3. Rozbudowa linii telefonicznych na terenie Gminy.
lokalne przepisy (tj. ulgi inwestycyjne, wysokość podatków, PZP)	Gmina Starożreby kładzie nacisk na zapewnienie potencjalnym jak i obecnym inwestorom prostego, czytelnego, łatwego i szybkiego dostępu do informacji o zasobach przestrzennych Gminy. Na terenie Gminy Starożreby brakuje specjalnie wydzielonej komórki w zakresie udzielania informacji i wsparcia dla: - funkcjonujących przedsiębiorców (choćby w zakresie prowadzenia dotychczasowej działalności gospodarczej, możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój obecnej działalności lub procedury pozyskiwania potrzebnych decyzji wydawanych przez Gminę), - potencjalnych inwestorów (w zakresie procedury otwierania własnej działalności gospodarczej, promowania się w Gminie).	1. Stosowanie ulg inwestycyjnych dla nowych podmiotów gospodarczych. 2. Utworzenie „Help desk-u dla przedsiębiorców”, w którym dowiedzą się m.in. o swoich obowiązkach względem Gminy (w tym rodzaju i wysokości podatków jakie muszą płacić), o możliwościach pozyskania dofinansowania na rozwój działalności gospodarczej, o prowadzonych szkoleniach dla przedsiębiorców, o możliwościach promowania się w Gminie, o procedurach związanych z uzyskiwaniem potrzebnych pozwoleń i decyzji itp. 3. Stworzenie systemu promocji inwestycyjnej Gminy - opracowanie oferty inwestycyjnej Gminy i zamieszczenie jej na stronie internetowej i w ogólnodostępnych publikacjach branżowych w celu poprawy dostępu do informacji o przedsiębiorcach

Czynnik atrakcyjności	Stan obecny Gminy Starożreby	Możliwe działania do podjęcia w celu poprawy obecnej sytuacji Gminy Starożreby
		działających na terenie Gminy, jak i o istniejących warunkach do inwestowania na tym terenie. 4. Prowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców głównie w zakresie pojawienia się możliwości pozyskania dofinansowania na rozwój swojej działalności (szkolenia dotyczące warunków konkretnego konkursu). 5. Udzielanie pożyczek preferencyjnych dla nowych przedsiębiorstw.

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona diagnoza strategiczna pozwoliła zauważyć, że na terenie Gminy Starożreby występuje wiele czynników sprzyjających dalszemu rozwojowi osadnictwa oraz rozwojowi przedsiębiorczości (tzw. **mocne strony**). Są to:

- atrakcyjne położenie geograficzne Gminy w centrum Polski,
- korzystne połączenia komunikacyjne w zakresie szlaków drogowych,
- warunki naturalne sprzyjające rozwojowi budownictwa mieszkaniowego,
- dobre warunki przyrodnicze i krajobrazowe, interesujące dla mieszkańców miast,
- dobre wyposażenie w infrastrukturę techniczną (zwłaszcza w sieć wodociągową i energetyczną - w tym oświetlenie drogowe),
- organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych organizowanych w różnych częściach Gminy tak,
- bardzo dobrze rozwinięta baza oświatowa, w tym zapewnienie dostępu do publicznych przedszkoli,
- atrakcyjne zaplecze sportowe,
- drogi gminne w zadowalającym stanie,
- wzrastające zainteresowanie zastosowaniem OZE.

Do najważniejszych czynników kształtujących **konkurencyjność** gminy **pod względem osadnictwa** należą:

- dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych,
- poziom rozwoju infrastruktury społecznej (w tym dostęp do oświaty, kultury, rozrywki),
- dostępność infrastruktury technicznej (wodno-kanalizacyjnej, energetycznej, gazowej),
- dostępność do rynku pracy,
- połączenia komunikacyjne (szlaki drogowe, transport publiczny),
- walory przyrodnicze danego obszaru,
- poziom bezpieczeństwa publicznego,
- potencjał gospodarczy i trendy rozwoju gmin.

Do najważniejszych czynników kształtujących **atrakcyjność inwestycyjną** danej gminy należą:

- lokalizacja geograficzna i komunikacyjna Gminy,
- występowanie stref gospodarczych (terenów inwestycyjnych) na terenie Gminy,
- uzbrojenie terenu (działek) pod rozwój przedsiębiorczości,
- lokalne przepisy,
- wysokość podatków,

- stosowanie ulg inwestycyjnych,
- posiadanie Planu zagospodarowania przestrzennego,
- dostęp do siły roboczej.

Analizując obecny stan zagospodarowania i wyposażenia Gminy Starożreby w niezbędną infrastrukturę należy stwierdzić, że aby móc realizować politykę skoncentrowaną na podniesieniu atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej, Gmina powinna zintensyfikować swoje działania inwestycyjne i rozwojowe w następujących obszarach:

- stworzenie oferty inwestycyjnej dla nowych inwestorów (pod względem obszaru do inwestowania),
- uporządkowanie urbanistyczne Gminy (zwiększenie gęstości zaludnienia na terenach już uzbrojonych pod budownictwo mieszkaniowe zlokalizowanych wzdłuż istniejących dróg, rozwój obszarów pod budownictwo mieszkaniowe na obszarach z ograniczoną funkcją rolniczą, zablokowanie budownictwa mieszkaniowego na terenach atrakcyjnych inwestycyjnie i przeznaczonych pod rozwój przedsiębiorczości),
- dalsze rozwijanie infrastruktury rekreacyjnej,
- kontynuowanie rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków,
- kontynuacja modernizacji dróg.

Zaniechanie w najbliższym czasie realizacji działań rozwojowych w zakresie zwiększenia atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej Gminy Starożreby może doprowadzić do zmniejszenia się liczby obecnych mieszkańców, którzy będą migrowali z terenu Gminy Starożreby na obszary dla nich bardziej atrakcyjne, jak i brak napływu nowych mieszkańców i inwestorów. W związku z tym, może to doprowadzić do zmniejszania dochodów własnych Gminy w wyniku zmniejszenia liczby podatników (rozumianych jako mieszkańców i inwestorów) oraz zmniejszenia wpływów do budżetu z tytułu różnych podatków (zwłaszcza podatku od osób fizycznych i prawnych oraz podatku od nieruchomości).

Reasumując powyższe, aby Gmina Starożreby mogła się rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podjąć działania zmierzające do **dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców** Gminy oraz **pozyskiwania nowych podmiotów gospodarczych** na swoim terenie, co w dalszej perspektywie przyczyni się do zwiększenia jej dochodów własnych, a tym samym zwiększy możliwości inwestycyjne Gminy. Działania umożliwiające osiągnięcie tych 2 celów, znajdują odzwierciedlenie w konkretnych celach strategicznych.

III. Strategia Rozwoju Gminy Staroźreby na lata 2014-2020

1. Misja Gminy Staroźreby

Misja to zwięzła, wewnętrznie spójna deklaracja definiująca powód istnienia organizacji, jej podstawowy cel, na którego realizację nastawione są jej działania oraz wartości, które kierują pracą jej personelu.

W przypadku jednostek samorządu terytorialnego, misja została zdefiniowana w Ustawie o samorządzie gminnym, zgodnie z którą do zadań własnych Gminy należy *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty*.

Uwzględniając powyższe określono następującą **misję Gminy Staroźreby**:

EFEKTYWNE ZASPOKAJANIE ZBIOROWYCH POTRZEB MIESZKAŃCÓW GMINY ZAPEWNIAJĄCE GODNE
WARUNKI BYTOWE, ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA LOKALNEGO I POCZUCIE STABILIZACJI
W PRZYSZŁOŚCI

2. Wartości kluczowe

Wartości kluczowe są to wieczne zasady, którymi powinna kierować się gmina realizując misję swojego istnienia. Wartości kluczowe reprezentują panujące w organizacji cechy i postawy, które są demonstrowane przez zachowania wszystkich pracowników.

Do wartości kluczowych Gminy Staroźreby należą:

- **Klient** – jest on dla nas najważniejszą z wszystkich wartości. Każdego Klienta traktujemy indywidualnie i staramy się zaspokoić jego potrzeby na jak najwyższym poziomie.
- **Jakość** - Realizujemy swoje zadania kompleksowo i na jak najwyższym poziomie.
- **Wysokie zaangażowanie** - Obsługujemy indywidualnie każdego interesanta z największym zaangażowaniem i na jak najlepszym poziomie wykazując zrozumienie każdemu zgłoszonemu przez niego problemowi.
- **Uczciwość** – Szanujemy naszych interesantów, partnerów i pracowników oraz działamy w oparciu o jasne i przejrzyste zasady współpracy obiecując tylko to, co jest realne do wykonania.
- **Partnerstwo** – zdajemy sobie sprawę, że „walka w pojedynkę” nie przynosi takich rezultatów, jak „walka w duecie”. W związku z tym, przy realizacji swoich zadań nawiązujemy współpracę z innymi podmiotami zarówno sektora publicznego, jak i prywatnego.

- **Szacunek i dobre relacje** – realizując swoje zadania, w takim samym stopniu dbamy o relacje między sobą - pracownikami, jak również o te, które łączą nas z Klientami, czy Partnerami.

3. Wizja rozwoju Gminy Starożreby

Wizja rozwoju gminy określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem jak organizacja zamierza być postrzegana w przyszłości.

W Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, zapisano iż: *„planując działania prorozwojowe na najbliższe lata musimy wiedzieć, jaką Polskę, naszą Ojczyznę, chcielibyśmy widzieć i w jakiej żyć w 2015 roku”*. Z powodzeniem stwierdzenie to możemy odnieść do gminy, gdyż wyobrażenie jej zasobów, potencjału i kondycji w przyszłości, stanowi podstawę planowania działań prorozwojowych. Wizja rozwoju Gminy Starożreby musi ponadto być wyzwaniem oraz nadawać sens wszelkim działaniom podejmowanym zarówno przez władze, jak i poszczególnych mieszkańców gminy.

Uwzględniając powyższe określono następującą **wizję rozwoju Gminy Starożreby**:

STAROŻREBY – GMINA ROZWIJAJĄCA SIĘ W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU,
ZAPEWNIAJĄCA PRZYJAZNE I GODNE WARUNKI DO ŻYCIA I PRACY, PRZEZ ROZBUDOWANĄ I DOBRZE
FUNKCJONUJĄCĄ INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ I TECHNICZNĄ

Zrealizowanie wizji rozwoju zapewni wzrost poziomu atrakcyjności Gminy Starożreby pod względem, jakości życia, osiedlania się nowych mieszkańców oraz lokowania nowych podmiotów gospodarczych. Sytuacja taka bezpośrednio wpłynie na poprawę wskaźników demograficznych, które stanowią podstawową determinantę długookresowej polityki społecznej jednostki.

4. Interesariusze Strategii

Interesariusze strategii to podmioty (osoby, grupy osób, społeczności, instytucje, organizacje), które mogą istotnie wpływać na gminę oraz których potrzeby zamierza zaspakajać gmina świadcząc określone usługi publiczne.

Interesariuszy definiuje się w kontekście określonej wizji rozwoju.

Należy podkreślić, że w przypadku każdej gminy w Polsce najważniejszymi interesariuszami, których potrzeby musi zaspakajać, są jej mieszkańcy.

Interesariuszami Gminy Starożreby są:

- 1) obecni mieszkańcy Gminy Starożreby,
- 2) mieszkańcy spoza terenu Gminy Starożreby,
- 3) obecni przedsiębiorcy z terenu Gminy Starożreby,
- 4) przedsiębiorcy spoza terenu Gminy Starożreby.

Władze Gminy Starożreby zmierzają do utrzymania dodatniego salda migracji poprzez zatrzymanie na terenie Gminy jej obecnych mieszkańców, jak również przyciągnięcie nowych w wyniku rozwoju mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na terenie Gminy, co w konsekwencji przyczyni się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Starożreby.

5. Wartość oczekiwana przez interesariusza

Wartość oczekiwana przez interesariusza to zbiór wymagań każdego z interesariuszy, który ma wpływ:

- w przypadku mieszkańców gminy – na atrakcyjność mieszkaniową i osadniczą gminy,
- w przypadku przedsiębiorców – na atrakcyjność inwestycyjną gminy.

Wartość oczekiwaną przez interesariuszy w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej Gminy Starożreby przedstawiają tabele 31 i 32.

Należy podkreślić, że w tabelach zostały ujęte wszystkie czynniki atrakcyjności mieszkaniowej i inwestycyjnej, tzn. te, na które Gmina może wpływać oraz te, na które wpływu nie ma. Przy określaniu celów strategicznych będą brane pod uwagę tylko te obszary, w których Gmina Starożreby może podjąć jakieś działania inwestycyjne i rozwojowe.

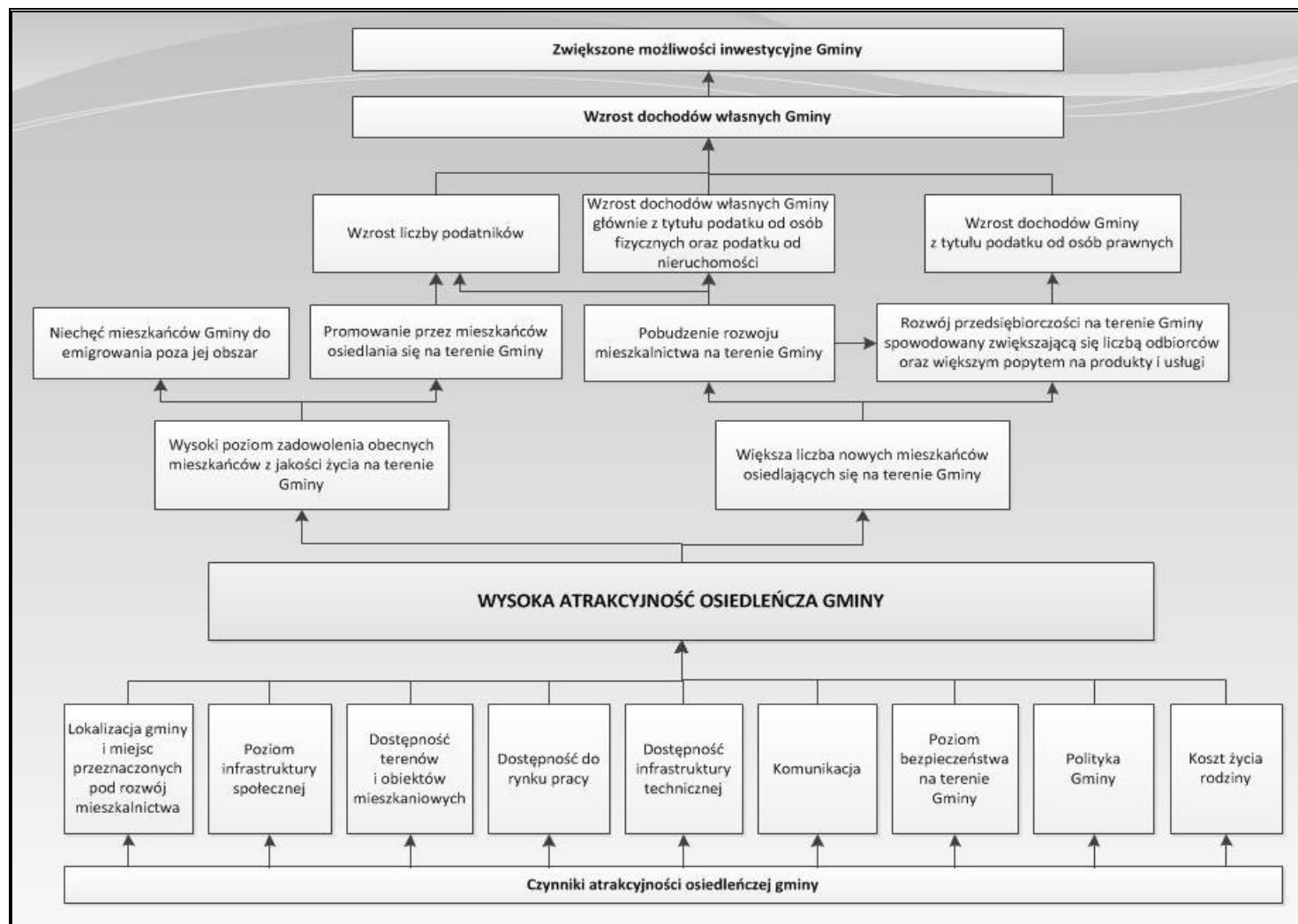
Tabela 31. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności mieszkaniowej Gminy

Lokalizacja gminy i miejsc przeznaczonych pod rozwój mieszkalnictwa	Poziom infrastruktury społecznej	Dostępność terenów i obiektów mieszkaniowych	Dostępność do rynku pracy
- rodzaj szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren gminy, - odległość od większych ośrodków miejskich, - położenie geograficzne, - walory krajobrazowe (las, jeziora, obszary chronione), - warunki klimatyczne, - rodzaj podmiotów gospodarczych działających w okolicy (czy są one uciążliwe dla mieszkańców), - dostęp do usług (w tym odległość od sklepów)	a) oferta spędzania czasu wolnego: - dostęp do ośrodków kulturalnych, - odpowiednie zagospodarowanie terenu (np. skwery z ławeczkami, place zabaw, parki, ścieżki rowerowe) - imprezy kulturalne i rozrywkowe organizowane na terenie Gminy, - obiekty sportowe, - funkcjonowanie klubów sportowych, b) dostęp do oświaty: - lokalizacja i rozmieszczenie szkół, - dostęp do przedszkoli, - poziom i kierunki kształcenia w szkołach, - wyposażenie i stan techniczny szkół, - oferta zajęć pozalekcyjnych, - kadra nauczycielska, c) dostęp do opieki zdrowotnej: - lokalizacja ośrodków zdrowia, - odległość od szpitala, - rodzaje lekarzy i specjalistów w istniejących ośrodkach zdrowia, d) funkcjonowanie organizacji społecznych i stowarzyszeń (np. klub seniora, OSP, koło gospodyń wiejskich)	- dostępność działek budowlanych, - dostępność mieszkań komunalnych lub mieszkań pod wynajem, - ceny mieszkań i działek budowlanych, - uwarunkowania przyrodnicze terenów pod zabudowę (np. czy są to tereny zalewowe, obszary chronione, tereny zagrożone osuwiskami)	- miejsca pracy (jaka jest możliwość znalezienia pracy na danym terenie), - rodzaj podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie gminy (od tego zależy poziom wymaganych kwalifikacji oraz z tego wynikać będzie średnie wynagrodzenie za pracę), - odległość od większych miast, - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze)

Dostępność infrastruktury technicznej	Komunikacja	Poziom bezpieczeństwa na terenie Gminy	Polityka Gminy	Koszt życia rodziny
- wyposażenie terenu w media (sieć wodno-kanalizacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza), - infrastruktura drogowa (rodzaj dróg, odległość od nich i ich stan techniczny) - dostęp do Internetu, - zasięg sieci komórkowych	- rodzaj dróg na terenie Gminy, - stan techniczny dróg, - odległość od głównych dróg, - występowanie ścieżek rowerowych i chodników na terenie gminy, - rodzaj transportu publicznego funkcjonującego na terenie gminy, - częstotliwość kursów transportu publicznego	- poziom patologii i przestępczości na danym terenie, - dostępność służb porządkowych i ratowniczych (policji, OSP, straż miejska), - prawdopodobieństwo wystąpienia kataklizmów (np. powodzi, huraganów itp.) - chodniki i ścieżki rowerowe, - dobrze funkcjonujący system oświetlenia ulicznego	- promocja gminy (co jest promowane, czy gmina jest szczególnie z czegoś znana), - polityka inwestycyjna gminy (jakie działania rozwojowe są prowadzone przez władze i z jaką częstotliwością), - polityka prorodzinna, - współpraca samorządu z przedsiębiorcami, - wysokość podatków, - sposób obsługi mieszkańców Gminy i komunikacji z nimi	- wysokość podatków, - wysokość czynszu za mieszkanie, - koszty dostępu do mediów (opłata za wodę, ścieki, ciepło) - koszty związane z posyłaniem dzieci do szkół, - dostępność i odległość od marketów i hipermarketów

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej Gminy



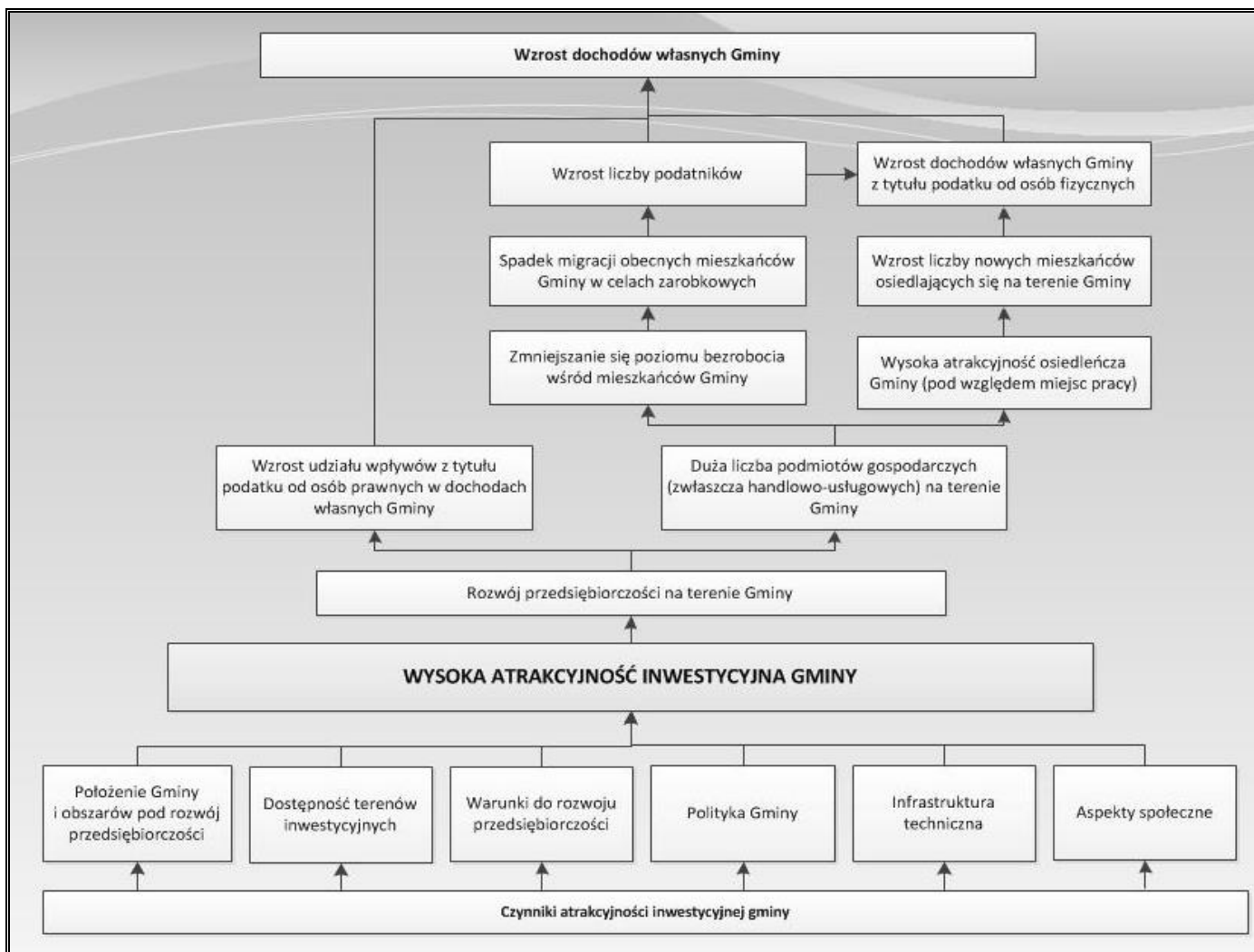
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Wartość oczekiwana przez interesariuszy w zakresie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy

Położenie Gminy i obszarów pod rozwój przedsiębiorczości	Dostępność terenów inwestycyjnych	Warunki do rozwoju przedsiębiorczości	Polityka Gminy	Infrastruktura techniczna	Aspekty społeczne
- lokalizacja Gminy pod względem geograficznym (w jakiej części Polski leży, w pobliżu jakich większych miast), - lokalizacja Gminy pod względem komunikacyjnym (rodzaj i znaczenie szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy), - walory turystyczne Gminy	- wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie Gminy, - uzbrojenie działek pod inwestycje, - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	- dostępność surowców, - odległość od większych rynków zbytu, - popyt na danym rynku (w tym wynikający z uwarunkowania terenu), - dostępność do siły roboczej (w tym wykwalifikowanej), - konkurencja, - atrakcyjność firm już działających na terenie gminy	- pomoc dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej, - szybkość załatwiania spraw w Urzędzie, - podatki, - stosowanie ulg inwestycyjnych, - lokalne przepisy, - preferowane kierunki rozwoju przedsiębiorczości na terenie danej gminy, - promocja Gminy	- dostępność dobrych dróg, - dostępność komunikacyjna (dobre połączenie z większymi ośrodkami zbytu), - dostępność parkingów (dla działalności usługowej), - uzbrojenie gminy w media	- kierunki kształcenia w szkołach i poziomy kształcenia, - poziom bezpieczeństwa publicznego, - klimat do rozwoju przedsiębiorczości (w kontekście mieszkańców)

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3. Drzewo celów dla zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej gminy



Źródło: Opracowanie własne

6. Cele strategiczna i cele operacyjne

Zdefiniowana wizja rozwoju Gminy, będzie realizowana przez cele strategiczne w oraz przyporządkowane im cele operacyjne, które zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 33. Cele strategiczne i cele operacyjne

L.p.	Cel Strategiczny	Cele operacyjne
1.	Rozbudowywanie i modernizowanie infrastruktury technicznej i społecznej wpływającej na jakość życia mieszkańców.	Infrastruktura techniczna: 1. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. 2. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych. 3. Przebudowa, rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego. Infrastruktura społeczna: 1. Rozwój budownictwa mieszkaniowego , w tym komunalnego. 2. Rozwój i unowocześnianie infrastruktury edukacyjnej i zapewnienie wysokiego poziomu nauczania. 3. Budowa i modernizacja infrastruktury o charakterze kulturalnym. 4. Poprawa dostępności do opieki zdrowotnej. 5. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego. 6. Promocja Gminy.
2.	Rozbudowywanie infrastruktury zapewniającej możliwość aktywnego odpoczynku	1. Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych. 2. Budowa ścieżek rowerowych. 3. Tworzenie przestrzeni dla rodziny i seniorów. 4. Zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.
3.	Tworzenie warunki do rozwoju przedsiębiorczości.	1. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych. 2. Zapewnienie odpowiedniego zagospodarowania przestrzennego Gminy pod rozwój przedsiębiorczości. 3. Zapewniać wsparcie formalno - prawne dla przedsiębiorców i rolników na terenie Gminy. 4. Wspierać rozwój sektora poza rolnego, zwłaszcza w zakresie produkcji i przetwórstwa rolno – spożywczego.
4.	Poprawianie jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy m.in. poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.	1. Termomodernizacja obiektów. 2. Zwiększenie wykorzystania proekologicznych sposobów wytwarzania energii, w tym biomasa z rolnictwa. 3. Podejmowanie działań edukacyjno - informacyjnych na terenie Gminy. 4. Minimalizacja negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne substancji i produktów szkodliwych.

7. System wdrażania i monitorowania strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez projekty lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji publicznych, społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych;
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Starożreby dla każdego celu strategicznego należy opracować zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądaných efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został **Zespół projektowy do opracowania i zarządzania wdrożeniem Strategii Rozwoju Gminy Starożreby na lata 2014 - 2020**.

Zadania **Zespołu** w zakresie zarządzania realizacją Strategii obejmują:

- opracowanie programów funkcjonalnych i projektów organizacyjnych;

- inicjowanie działań;
- raportowanie zaawansowania prac nad realizacją strategii;
- przedstawienie wskaźników osiągnięcia celów strategicznych.

Wykonanie celów strategicznych będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez **Zespół projektowy** – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

V. Spis tabel

TABELA 1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012.....	6
TABELA 2. ZESTAWIENIE LICZBY MIESZKAŃCÓW NA TERENIE POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTW GMINY STAROŻREBY (STAN NA 31.12.2013 R.).....	7
TABELA 3. PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE STAROŻREBY W LATACH 2008 - 2013.....	10
TABELA 4. BEZROBOCIE NA TERENIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012	11
TABELA 5. LICZBA ZAREJESTROWANYCH OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE GMINY STAROŻREBY (STAN NA KONIEC 2013 R.).....	12
TABELA 6. PRZEDSZKOLA I ODDZIAŁY PRZEDSZKOLNE NA TERENIE GMINY STAROŻREBY (STAN NA 31.12.2013 R.)	13
TABELA 7. WYKAZ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA TERENIE GMINY STAROŻREBY NA ROK 2013	14
TABELA 8. WYNIKI TESTÓW 6-KLASISTÓW W GMINIE STAROŻREBY W ROKU SZKOLNYM 2011/2012 I 2012/2013.....	14
TABELA 9. WYKAZ GIMNAZJÓW NA TERENIE GMINY STAROŻREBY NA ROK 2013	15
TABELA 10. WYNIKI TESTÓW GIMNAZJALNYCH W GMINIE STAROŻREBY W LATACH 2012 I 2013 ...	15
TABELA 11. SZKOŁY ŚREDNIE NA TERENIE GMINY STAROŻREBY	16
TABELA 12. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE STAROŻREBY	21
TABELA 13. LICZBA WYPADKÓW I PRZESTĘPSTW NA TERENIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2011 - 2013	22
TABELA 14. SIEĆ WODOCIĄGOWA W GMINIE STAROŻREBY W LATACH 2008-2012	23
TABELA 15. SIEĆ WODOCIĄGOWA NA TERENIE GMINY STAROŻREBY NA DZIEŃ 31.12.2013 R.	23
TABELA 16. SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW W GMINIE STAROŻREBY W LATACH 2008-2012	24
TABELA 17. SIEĆ KANALIZACYJNA I OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW NA TERENIE GMINY STAROŻREBY - STAN NA 31.12.2013 R.	24
TABELA 18. DROGI NA TERENIE GMINY STAROŻREBY (STAN NA DZIEŃ 31.12.2013 R.)	28
TABELA 19. STRUKTURA DOCHODÓW MAJĄTKOWYCH I BIEŻĄCYCH GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł].....	33
TABELA 20. DOCHODY GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł].....	33
TABELA 21. POSZCZEGÓLNE KATEGORIE DOCHODÓW WŁASNYCH GMINY STAROŻREBY [zł].....	34
TABELA 22. UDZIAŁ W PODATKACH STANOWIĄCYCH DOCHÓD PAŃSTWA W GMINIE STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł].....	34
TABELA 23. UDZIAŁ POSZCZEGÓLNYCH CZĘŚCI SUBWENCJI W OGÓLNYM DOCHODZIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł]	35
TABELA 24. DOTACJE W BUDŻECIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012	35
TABELA 25. WYDATKI GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008 - 2012.....	36
TABELA 26. STRUKTURA WYDATKÓW GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł].....	36
TABELA 27. WYSOKOŚĆ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ I WYDATKÓW NA OŚWIATĘ NA TERENIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł]	38
TABELA 28. WYNIKI BUDŻETÓW GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 [zł].....	41
TABELA 29. INWESTYCJE ZREALIZOWANE PRZEZ GMINĘ STAROŻREBY W LATACH 2007 -2013.....	42
TABELA 30. OCENA ATRAKCYJNOŚCI MIESZKANIOWEJ, INWESTYCYJNEJ I TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ GMINY STAROŻREBY	53
TABELA 31. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI MIESZKANIOWEJ GMINY	68
TABELA 32. WARTOŚĆ OCZEKIWANA PRZEZ INTERESARIUSZY W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	71

TABELA 33. CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE	73
--	----

VI. Spis wykresów

WYKRES 1. PODZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA TERENIE GMINY STAROŻREBY W LATACH 2008-2012 (w %)	9
WYKRES 2. PROGNOZA LICZBY LUDNOŚCI DLA GMINY STAROŻREBY [OSOBA].....	17
WYKRES 3. WYBRANE WYDATKI W LATACH 2008-2012 [zł]	37
WYKRES 4. PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM W GMINIE STAROŻREBY [OSOBA]	39

VII. Spis rysunków

RYSUNEK 1. GMINA STAROŻREBY NA TLE KRAJU, WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I POWIATU PŁOCKIEGO	4
RYSUNEK 2. DRZEWO CELÓW DLA ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI OSIEDLEŃCZEJ GMINY	70
RYSUNEK 3. DRZEWO CELÓW DLA ZWIĘKSZENIA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ GMINY	72